

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: С првим даном следеће године почеће примена измена и допуна прописа о ПИО које ће се поступно уводити до 2023. године

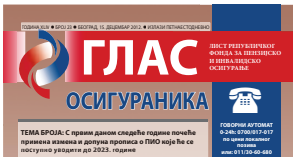
**ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680**

ДУЖИ РАДНИ СТАЖ ЗА ЖЕНЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДУЖИ РАДНИ СТАЖ ЗА ЖЕНЕ

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

СЕДМИ САЈАМ ЕТНО ХРАНЕ У БЕОГРАДУ

Победници вурда, спржа и кавурма

Више од хиљаду традиционалних јела и пића изложили су српски домаћини и „мали“ произвођачи националних јела на седмом Сајму етно хране, одржаном крајем новембра у Београду. Заинтересовани купци здраве и традиционалне хране тискали су се око малих штандова и бирали „свој“ бренд. У шаренилу боја и укуса издвојили су се хомољски јогурт, лужничка вурда, пиротска пеглана кобасица, хлеб „спелта“, мед у кристалима, шунка из Вршца, домаћи сок од трњине...

Признања су додељена у десет категорија, а жири је имао озбиљан задатак да од хиљаду производа више од три стотине произвођача из целе Србије изабере најбоље. Ови производи спремани су према старим рецептима, на традиционалан начин, што их квалификује за будући српски бренд. Отварајући сајам, државни секретар у Министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства, Дејан Крњајић, најавио је да ће бити донет правилник о начину припремања традиционалних јела.

– Све је ово исправна и здрава храна која је прављена на стари, традиционалан начин, без ђубрива и разних адитива, онако како су то радиле наше баке и деке, а уз одређене сертификате ови производи могу да се појаве и на домаћем и на европском тржишту – рекао је на отварању председник Савета сајма Гаврило Веселиновић.

По одлуци жирија, најбоље млеко стигло је из млекаре у

Лесковцу, хомољски јогурт из млекаре „Изварица“ из Жагубице, а лужничка вурда са газдинства „Миљан Митић“ из Горчинца код Бабушнице. За производе од меса признања су добиле вршачка шунка истоименог удружења из Вршца, као и пиротска пеглана кобасица „Боема“ из Пирота.

Неки излагачи потрудили су се да понуде и нове рецепте,

привредни факултет из Земунa, одељак у Радмиловцу. Овај факултет освојио је и награду у категорији јаких алкохолних пића за вињак „гардош“, а у овој групи награђена је и кајсијевача МИЛПЕКС-а из Београда.

Признања су добили и новосадски хлеб „спелт“ и штрудла коју су умесиле жене из Долова, као и газдинство „Небојша Милојевић“ из Сврљига за џем од

попут Ненада Стаменовића, који је представио мућкалицу од сејтана, намаз од леблебије и грашка, прелив од тана, цвекле и куркуме.

Кандидат за прави национални бренд је и бујановачка газирана „бивода“, као и парадајз – љути сок газдинства „Миладиновић“ из Новог Кнежевца, и домаћи сок од трњина пиротског комбината „Слађана Томановић“. Међу награђеним винарима су винарија „Крајина – Рајац“ из Неготина и Пољо-

трњина и хомољски пекмез од читлавке.

Традиционално, најбољи домаћи ајвар направили су Лесковчани, и то овај пут газдинство „Славица Стефановић“. Признање у области производа од поврћа добила је и „мацкалица“ удружења жена „Ладовица“ из Власотинца, а „етно титулу“ заслужио је и шумски мед у кристалима пчеларског домаћинства „Љубиша Ристић“ из Бабушнице.

Љиљана Миленковић

ИЗМЕНЕ ЗАКОНА О ПИО КОЈЕ СТУПАЈУ НА СНАГУ 1. ЈАНУАРА 2013. ГОДИНЕ

Женама се продужава радни стаж

С првим даном следеће године почеће примена измена и допуна прописа о ПИО које ће се поступно уводити до 2023. године

Новина која ће имати највише утицаја на женску популацију јесте да од 1. јануара следеће године почиње продужавање радног стажа потребног за одлазак у пензију за по четири месеца годишње.

– Да би жена отишла у старосну пензију 2013. године мораће да има најмање 35 година и четири месеца радног стажа (уместо 35 година као до сада). То конкретно значи да уколико жена рецимо у јануару пуни 35 година стажа осигурања, неће моћи одмах да поднесе захтев за пензионисање, већ ће морати да у радном односу проведе још четири месеца да би стекла то право. Истовремено, жена са пуним стажом осигурања од 35 година и четири месеца следеће године неће моћи да има мање од 53 године и четири

месеца живота, јер се подиже и ова граница. Ово се првенствено односи на жене које су имале бенефицирани радни стаж, јер једино оне у том животном добу могу имати толики стаж осигурања. Све ове промене ће се sukcesивно примењивати до 2023. године, када ће жене моћи да се пензионишу са 38 година радног стажа, а старосна граница ће им се снижавати до 58 година. Иначе, граница од 60 година живота се не мења за одлазак у старосну пензију за жене, с тим што, као и до сада, у том случају морају имати најмање 15 година стажа осигурања – објашњава Бранислав Рашић, помоћник директора у Сектору за остваривање права из ПИО у Дирекцији РФ ПИО.

За мушкарце се не мења дужина стажа осигурања потреб-

Бранислав Рашић

на за одлазак у старосну пензију – они и даље могу да се пензионишу са 40 година стажа, али се и код њих подиже старосна граница. Они не могу да иду у пензију са 40 година стажа осигурања пре него што напуне 54 године живота (ове године било је довољно да имају 53 године и осам месеци), што се такође углавном односи на оне који су

имали стаж са увећаним трајањем и почели млади да раде. Старосна граница од 65 година живота и код њих остаје иста, уз најмање 15 година стажа осигурања.

Следеће године се подижу и старосне границе предвиђене за остваривање права на породичну пензију за удовице и удовце. Удовица ће моћи да добије породичну пензију супруга уколико у моменту његове смрти има 51 годину живота (ове године граница је била педесет и по година). Удовац ће после смрти супруге моћи да добије породичну пензију ако у моменту њене смрти има 56 година (ове године је било потребно 55 година и шест месеци). Полицијски службеници са посебним овлашћењима, униформисани полицијски службеници, припадници БИА, ВБА, ВОА, којима се старосна граница за одлазак у пензију снижава због природе посла, следеће године ће моћи да се пензионишу са 53 године и шест месеци и најмање 21 година стажа осигурања, од чега најмање 11 година мора да буде проведено на послови-

МУШКАРЦИ			ЖЕНЕ		
Година одласка у пензију	Услови	Најмањи стаж осигурања	Година одласка у пензију	Услови	Најмањи стаж осигурања
2011	53г 4м	40	2011	53г	35г
2012	53г 8м	40	2012	53г	35г
2013	54г	40	2013	53г 4м	35г 4м
2014	54г 4м	40	2014	53г 8м	35г 8м
2015	54г 8м	40	2015	54г	36г
2016	55г	40	2016	54г 6м	36г 4м
2017	55г 4м	40	2017	55	36г 8м
2018	55г 8м	40	2018	55г 6м	37
2019	56г	40	2019	56г	37г 4м
2020	56г 6м	40	2020	56г 6м	37г 8м
2021	57г	40	2021	57г	38г
2022	57г 6м	40	2022	57г 6м	38г
2023	58г	40	2023	58г	38г

ма са бенефицираним стажом. Остали полицијски службеници и припадници војске који имају право на снижавање старосне границе у следећој години ће моћи да се пензионишу када напуне 56 година живота, а при том имају 25 година стажа осигурања и најмање 15 година бенефицираног стажа.

– Верујем да они који су заинтересовани, односно који су пред пензијом, добро знају, али није на одмет подсетити се: да би се отишло у пензију по прописима који важе ове године, захтев за одлазак у пензију се мора предати најкасније 31. децембра. Да би захтев могао да буде поднет, будући пензионер мора да буде ван осигурања, а то значи да се не може последњег дана у години раскинути радни однос и предати захтев за пензионисање, већ радни однос мора да буде раскинут бар дан раније. Сви који 31. децембра буду имали услов за пензију и предају захтеве биће пензионисани по прописима из ове године, а они који услов испуне или захтев предају 1. јануара 2013. биће пензионисани према измењеним прописима који од тог дана ступају на снагу. И кад се већ подсећамо, да кажем и да је стаж осигурања само онај за који су плаћени доприноси, а не онај који је само уписан у радну књижицу, а доприноси нису уплаћени – јасан је Бранислав Рашић.

Према његовим речима, не очекује се повећан број захтева за одлазак у пензију ни крајем ове, ни током следеће године:

– За десет месеци ове године предато је 129.889 захтева, од чега је за инвалидску пензију поднесено 47.889 захтева, а за породичну 46.703, док су остали за старосну пензију. То је уобичајен број, чак можемо да кажемо да мало и опада. Измењени услови за одлазак у пензију не утичу битно на број захтева, а сам начин обрачуна пензија се неће мењати, лични и општи бод, који се израчунавају на исти начин као и до сада, одређују ко ће колику пензију имати – закључује Бранислав Рашић, помоћник директора у Сектору за остваривање права из ПИО у Дирекцији РФ ПИО.

Весна Анастасијевић

НАМИРИВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА ЗА КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ

Фонд само спроводи закључак

Државни органи, банке, послодавци и друга правна лица, па тако и Фонд ПИО, дужни су да поступају по захтеву извршитеља

Крајем августа ове године Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање почео је са пословима поступања по захтевима извршитеља за давање података о осигураницима и корисницима права из ПИО, као и са спровођењем обустава из пензија по основу поднетих захтева извршитеља.

Наиме, Законом о извршењу и обезбеђењу (ЗИО) уређен је поступак принудног оства-

би се убрзао поступак самог извршења, а они од Фонда ПИО могу да траже податке да ли је појединац корисник пензије или осигураник, о висини исплаћене пензије, о висини обустава од пензије и слично. Извршитељи су, дакле, лица на која је Министарство правде пренело овлашћења да могу да доносе закључак и извршавају судске пресуде. Овде, наравно, није реч о свим пресудама, већ су то извршења ко-

јима се намирују потраживања по основу комуналних и сличних услуга.

Закон о извршном поступку је комплетно регулисао питање извршитеља и они имају и своје заменике, поседују легитимацију за идентификацију, основана је и комора за извршитеље, имају печат итд. Постоје посебни чланови овог закона где се третира сам извршитељ као нов институт који се уводи за извршење намиривања само потраживања комуналних и сличних услуга.

ривања или потраживања. Ово извршење и обезбеђење, према члану 2 овог закона, одређује суд а спроводи га извршитељ. Државни органи, банке, послодавци и друга правна лица, па тако и Фонд ПИО, дужни су да на захтев извршитеља обезбеде приступ подацима, односно да, правним речником речено, спроводе закључке о извршењу. То значи да су све организационе јединице Фонда у обавези да на захтев извршитеља обезбеде приступ подацима којима располажу о одређеном дужнику, односно за које воде евиденцију, а који су неопходни за спровођење извршења и обезбеђења.

Извршитељи, које именује министар надлежан за правосудје, имају статус службеног лица које ради у суду и спроводи извршење у границама решења о извршењу, и друга овлашћења која су му Законом о извршењу и обезбеђењу поверена. Извршитељи су уведени да

Због тога не треба бркати судског извршитеља и извршитеља јер су то два различита појма – институт судског извршитеља постоји већ педесет година, а извршитељ је нешто друго.

Закон о извршном поступку је утврдио постављење извршитеља ради бржег намиривања поменутих потраживања, и они раде у име суда и за суд чију пресуду извршавају путем закључка, а запослени у Фонду ПИО имају прецизне инструкције како да поступају сходно закључку који доноси извршитељ. Због једнообразности у раду и ажурности, овај посао је у Фонду регулисан детаљном инструкцијом. Фонд добија од коморе и списак извршитеља који се редовно ажурира.

Фонд ПИО, дакле, у овом случају само спроводи закључак извршитеља кога је именovalo надлежно министарство, као што поступа по сваком другом решењу о извршењу које добија од надлежног суда.

Ј. Оцић

Успешна реализација и добри резултати

Представници Светске банке задовољни начином пласирања новца из кредита и резултатима постигнутим у оквиру пројекта ПАРИП

Приликом посете ревизора и стручњака Светске банке, крајем новембра, менаџмент Фонда ПИО и руководство Сектора информационих технологија током четворосатне презентације детаљно су приказали како је и на који начин утрошен новац од кредита намењен реализацији пројекта „Консолидација наплате и реформа пензијске администрације у Србији“ (скраћено ПАРИП), каже за наш лист Марина Секулић, помоћник директора Сектора за информационе технологије у РФ ПИО.

– Морам да нагласим да је овог пута, пошто је пројекат завршен крајем септембра ове године, поред тима стручњака који су иначе надзирали његову реализацију (долазили су шест пута годишње), био присутан и њихов ревизор који је практично, да тако кажем, контролисао и оцењивао и наш и њихов и досадашњи заједнички рад. Генерална оцена је да су сви били јако задовољни и пријатно изненађени детаљном презентацијом током које су упознати са сваком фазом реализације пројекта ПАРИП, начином на који је и за шта је утрошен новац од кредита и резултатима које је примена пројекта донела у раду Фонда. Да подсетимо, прво је урађена Студија о изводљивости прилагођавања карактеристикама система пензијског и инвалидског осигурања са демографским променама и економским могућностима друштва, о побољшању евиденције и контроле наплате доприноса за социјално осигурање и

подизању нивоа услуга за кориснике у систему социјалног осигурања, повећању јавности рада и побољшању управљања пензијским системом. На основу тог документа, 22. јуна 2005. године закључен је Споразум о кредиту за реализацију пројекта ПАРИП. За примену овог пројекта непосредно су били задужени Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Министарство финансија, а

који се односио на Фонд најуспешнији, са становишта остварења циљева пројекта. Такође, изразили су и задовољство што је Фонд предузетим активностима постигао веома много. На почетку пројекта консолидација фондова је виђена као проблем, али сама консолидација је веома добро припремљена и спроведена према плану. Финансијска консолидација такође је припремљена пре законског рока.

овог пројекта стекли су се услови да се на јединствен начин повежу сви процеси рада у другостепеном поступку, од филијала преко дирекција у Београду, Новом Саду и Приштини. Све се то одвија кроз јединствени систем у целој Србији. План је да се овај систем прошири и на процесе рада у првостепеном поступку који су комплекснији и изискују више времена за реализацију. На тај начин ће се убрза-

Тим стручњака РФ ПИО

у реализацији су учествовали Пореска управа, РФ ПИО, Народна банка Србије, Централни регистар обавезног социјалног осигурања, Републички фонд за здравствено осигурање и Национална служба за запошљавање – подсећа наша саговорница.

Пројекат је предвиђао консолидацију и институционално јачање пензијских фондова, затим институционални оквир новог система наплате пореза на зараде, наплате доприноса за социјално осигурање и извештавања, детаљан оквир новог система наплате и извештавања, развој ИТ софтвера и набавку хардвера за увођење новог система, укључујући обуку запослених и едукацију обвезника доприноса.

– Представници Светске банке су закључили да је део пројекта

Представници Светске банке истакли су да су веома задовољни великим напретком Фонда. Креирање централне базе података о осигураницима и обвезницима плаћања доприноса и корисницима права у Фонду и пренос података – Централна и јединствена релациона база података Фонда је неопходан услов за повећање ефикасности рада Фонда у целини. Овоме је претходило вишемесечно ажурирање базе матичне евиденције, које је такође реализовано кроз овај пројекат. Анализом завршеног обима посла у свим филијалама утврђено је да је стање података у матичној евиденцији на завидном нивоу, што се одразило на дужину трајања поступка остваривања права и повећање броја захтева решених у законом прописаном року. Кроз реализацију

ти цео поступак остваривања права из ПИО. Обука за развој људских ресурса и корисничког сервиса под називом „Пословно планирање, развој људских ресурса и унапређење јавних услуга“ била је највећим делом усмерена на унапређење квалитета корисничког сервиса и постизање задовољног корисника, јачање капацитета за пружање врхунске услуге и успешан рад са клијентима. Обуку за запослене похађало је 1.298 полазника, а имала је за циљ развој основних вештина запослених, радне етике, тимског рада, унапређења пословног успеха, прихватања организационих вредности и повећање личне ефикасности – закључила је Марина Секулић, помоћник директора Сектора за информационе технологије.

В. Анастасијевић

Фестивал образовања одраслих

У просторијама Дечјег културног центра у Београду 2. децембра одржан је Фестивал образовања одраслих „Ухвати светлост“ 2012, у организацији Друштва за образовање одра-

слих, Друштва андрагога Србије, Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду и Клуба студената андрагогије овог факултета. На овогодишњем фестивалу

представило се и активно учествовало више од 50 формалних и неформалних организација које подржавају, подстичу и промовишу учење и образовање током читавог живота. Учешће на фестивалу било је бесплатно, а посетиоци су поред присуствовања различитим презентацијама, трибинама и осталим садржајима, имали прилику да учествују и у интерактивним образовним активностима које су на различите теме за њих припремиле многобројне организације.

Темељ овогодишњег Фестивала образовања одраслих чине фестивали који су током 2001. и 2002. године организовани у више од деведесет градова и места у Србији и Црној Гори. Традиција одржавања оваквих фестивала у свету дуга је већ више од двадесет година, и они представљају кључне инструменте обликовања културе учења и ширења информација о образовању одраслих и концепту целоживотног учења.

Филм Soulfood Serbia један од најбољих на свету

На свечаној церемонији „Фестивала свих фестивала“, који је у организацији Комитета међународних фестивала туристичких филмова одржан у Бечу, промотивни филм Туристичке организације Србије „Soulfood Serbia – храна са душом“ нашао се међу осам најбољих туристичких филмова света. То је још једно признање нашем филму који је у овој години освојио осам престижних награда на фестивалима широм света – од Лос Анђелеса до Карлових Вари.

„Soulfood Serbia – храна са душом“ назив је маркетиншке кампање ТОС-а за 2012. која за главну тему има гастрономију као важан

део туристичке понуде наше земље. Кампања промовише аутентичне гастрономске производе Србије, са посебним акцентом на оне који имају или треба да добију ознаку заштићеног географског порекла.

Филм „Soulfood Serbia“ режирао је Петар Петровић, а настао је у продукцији Supernatural-a.

Лиценце од јануара

Од јануара идуће године почиње дуго најављивано издавање лиценци запосленима и установама социјалне заштите. Сви стручњаци (социјални радници, психолози, андрагози) на почетку ће добити „нулту лиценцу“, а њена потврда и провера очекује их за шест година. Стручњаци чији стаж у установи социјалне заштите износи мање од годину дана мораће да полажу испит за добијање лиценце, и то пред представницима Коморе социјалне заштите.

Биће лиценцирано око 2.200 стручњака и више десетина установа социјалне заштите (владиних, локалних, приватних), као и невладине организације које се баве пружањем ове врсте услуга. Процес издавања лиценци трајаће до краја 2013.

Награде шампионима туризма

Градска туристичка организација Крагујевац добитник је овогодишње награде „Златна амфора – шампион туризма 2012“ за најбољу туристичку организацију у Србији у овој години, у избору туристичке ревије „Yu Travel“. У жирију су били нови-

нари штампаних и електронских медија, а свечаност доделе признања одржана је у београдском ресторану „Липов лад“, који је такође награђен „Златном амфором“ за квалитет услуга.

ГТО Крагујевац награђена је за успешан рад, унапређење туристичке понуде, јачање постојећих капацитета и повећање туристичког промета града.

Ривија „Yu Travel“ већ седамнаест година организује избор шампиона туризма Србије и додељује признања најуспешнијима у овој области, међу којима су туристичке агенције, хотели, ресторани, хостели, етно села, саобраћајна предузећа и спорско-рекреативни центри.

Ове године признање су добиле и амбасаде Јапана, Кубе и Словеније за сарадњу и допринос развоју туристичке привреде Србије.

Смедерево: пензионерима по 2.500 динара

Градска управа Смедерева исплатила је једнократну помоћ за 5.833 пензионера који примају минималну и нижу пензију. Помоћ износи 20 одсто минималне пензије, тако да су бивши запослени и самосталци чија је минимална пензија 12.645 примили по 2.529 динара. Пензионисаним пољопривредницима чија је минимална пензија 9.941 динар једнократна помоћ износи 1.988 динара.

Стиже друга рата помоћи за пензионере

Исплата друге рате једнократне помоћи Владе Републике Србије пензионерима чија је пензија нижа од 15.000 динара почеће 18. децембра. Право на исплату имају сви пензионери који су примили прву рату, а помоћ ће добити на исти начин као што примају и пензије. Подсећамо да се то односи и на пензионере који примају део наше, а део пензије из иностранства, а оба дела заједно не прелазе 15.000 динара.

Влада Србије је обезбедила једнократну помоћ у износу од 16.000 динара, која се исплаћује квартално, по 4.000 динара. Прву рату помоћи, исплаћену у септембру, примио је 475.731 пензионер (од чега 12.777 оних који имају и део иностране пензије), а исплаћено је укупно 1,9 милијарди динара. Исплата треће и четврте рате планирана је за март и јун идуће године.

Исплата пензија

Исплата првог дела новембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 11. децембра.

Пензионери самосталних делатности примили су новембарске пензије 4. децембра.

Бившим пољопривредницима први део припадљности за новембар исплаћен је 6. децембра, када су и војни пензионери примили целе новембарске пензије.

Крагујевац: подстицај предузетништва

Предузетницима који желе да покрену или развију сопствени посао град Крагујевац је и ове године доделио бесповратна средства. Из буџета града је за други круг доделе било издвојено три милиона динара, али су додељена свега два милиона.

Иако је овогодишњи конкурс предвиђао доделу средстава за тридесет људи, новац је добило само 25 кандидата јер остали нису испуњавали критеријуме. Бесповратна средства у оквиру програма подстицаја предузетништва протеклих осам година добило је 650 предузетника, а анализе показују да око шездесет одсто покренутих послова и даље функционише.

Пројекат „Брига за старије у локалној заједници“

У Црвеном крсту Србије, у Београду, 29. новембра одржана је завршна конференција МАТРА пројекта „Брига за старије у локалној заједници“ који је ЦК реализовао у партнерству са холандском невладином организацијом Yanos Public Health.

На конференцији су представљени примери добре праксе локалних заједница које су препознале значај бриге за старије особе, али и самих старијих који су у својим срединама креирали услуге за своју популацију. Холандски партнери су представили нове иновантне услуге намењене старијима. Конференцији су присуствовали Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, Лаурент Стоквис, амбасадор Краљевине Холандије у Србији, и Вивиане Бруне из Еко-

номске комисије Уједињених нација из Женева.

Главни циљ пројекта био је развијање центара за дневне активности у Црвеном крсту Пирота и Крагујевца, и примена њихових искустава на развој центра у Инђији. Обуку је похађало 200 професионалаца из локалних самоуправа, центара за социјални рад, представника приватног сектора и волонтера Црвеног крста, као и старијих грађана. Организоване су и обуке едукатора, чланова породице и волонтера за негу и бригу о остарелим члановима породице. Примена наученог допринеће побољшању квалитета живота старијих, али ће породица боље бринути и о себи.

Пројекат је трајао 32 месеца, а финансијски га је подржало Министарство спољних послова Краљевине Холандије.

Државно првенство у стрељаштву за ОСИ

У организацији стрељачке дружине „Нови Сад 1790“, на градском стрелишту у Новом Саду крајем новембра одржано је државно првенство у гађању ваздушним оружјем за ОСИ. Међу такмичарима

су били и репрезентативци Србије који су учествовали на Паролимпијским играма у Лондону и на Олимпијади особа са оштећеним слухом у Тајпеју.

Такмичаре је испред градске управе поздравио Предраг Свилар, члан Градског већа за спорт и омладину.

Изједначена права држављана обе земље

Велики број наших људи налази се на привременом раду у страним земљама, углавном у државама Европске уније, где остају све до стицања права на пензију. Због тога ћемо у „Гласу осигураника“ поновити која су законска права осигураника у тим земљама и на који начин се она могу остварити.

Конвенција о социјалном осигурању између некадашње Федеративне Народне Републике Југославије и Краљевине Холандије којом се регулишу односи у делу обезбеђења права у погледу социјалног осигурања између две државе потписана је 1. јуна 1956. године у Београду. Једанаестог маја 1977, такође у Београду, потписан је Административни споразум о начину примене Конвенције о социјалном осигурању између Владе СФР Југославије и Владе Краљевине Холандије. Ова документа сходно се примењује и на Републику Србију. Конвенција је ступила на снагу 1. априла 1979. године, а на преговорима државних органа, одржаним од 11. до 14. фебруара 1991. у Београду, парафиран је текст Конвенције о изменама и допунама Конвенције о социјалном осигурању из 1977. године са Завршним протоколом, као и текст Административног споразума према договореним изменама Конвенције.

Конвенцијом је установљен принцип изједначења држављана (запослених лица) земаља уговорнице у правима и обавезама по основу прописа о социјалном осигурању земље рада, без обзира на то да ли на територији те земље имају пребивалиште. Предвиђени су само изузеци од овог принципа за поједине категорије запослених лица и лица

запослених у одређеним делатностима. У Холандији постоји и трећа категорија осигураника који добровољно уплаћују продужено пензијско и инвалидско осигурање у фондове за које се сами одреде.

Минимални стаж за остваривање права на пензију у Холандији мора бити 12 месе-

од држава уговорница и применом законодавства те државе. Уколико нису испуњени услови за самосталну пензију, приступа се оцени испуњења услова за сразмерни део пензије, који се утврђује применом принципа сабирања пензијског стажа навршеног у обе државе уговорнице, с тим да се периоди

СТАРОСНА ПЕНЗИЈА	Мушкарац	65 година живота
	Жена	
ИНВАЛИДСКА ПЕНЗИЈА	1. Да је наступио губитак радне способности 2. Да је осигураник у моменту наступања губитка радне способности био у осигурању	
ПОРОДИЧНА ПЕНЗИЈА	Породичну пензију под одређеним условима могу остварити удовица и деца	
	ДОДАТНИ УСЛОВ: Да је осигураник у моменту смрти био обухваћен пензијским осигурањем	

ци. Уколико је краћи од годину дана пада на терет друге државе уговорнице, где је осигураник остварио претежни стаж.

Као и код нас, и холандским законодавством из области пензијског и инвалидског осигурања предвиђено је право на самосталну пензију које се утврђује само на основу стажа осигурања навршеног у једној

стажа осигурања навршени у обе државе не могу поклапати. На основу тако утврђеног пензијског стажа одређује се сразмерни део пензије који се обрачунава тако што се претходно обрачуна висина пензије од пензијског основа у проценту који одговара укупном пензијском стажу навршеном у обе државе уговорнице. Тако добијени износ помножи се

бројем месеци пензијског стажа у једној држави уговорници, па се потом подели са бројем месеци пензијског стажа навршеног у обе државе уговорнице. Ако се утврди право и на самосталну и на сразмерну пензију, осигураник може да изабере између ове две опције. У поступку решавања увек се бира оно решење које је повољније за осигураника.

Право на старосну пензију стиче се са навршених 65 година живота, а она може бити пуна и непуна старосна пензија. Пуна старосна пензија припада осигураннику коме је период од 15. до 65. године старости у целини покривен доприносима на име пензијског осигурања. Непуна (умањена) старосна пензија припада осигураннику коме период од 15. до 65. године није у целости покривен уплаћеним доприносима за пензијско осигурање.

Право на инвалидску пензију (накнаду за смањену радну способност) припада осигураннику који није у стању да зарађује најмање 85 процената од зараде коју би имао да је потпуно здрав. Услов је да је осигураник у моменту наступања смањене радне способности имао осигурање.

Право на породичну пензију стиче се у случају смрти осигураника, уз услов да је осигураник у моменту смрти био обухваћен пензијским осигурањем. Круг сродника ограничен је на удову и децу. Удова стиче право на породичну пензију, без обзира на године живота, ако је неспособна за рад или има дете које издржава. У супротном, право на породичну пензију може користити са навршених 40 година живота. Дете има право на коришћење породичне пензије до 16 година живота, а ако је на школовању, до 27 година.

Ако се, услед пораста трошкова живота или пораста нивоа плата, промене примања за одређени износ или проценат, тај износ или проценат се примењује и на примања пензионера.

Корисник сразмерне пензије на основу законодавства обе државе уговорнице, остварује право на здравствено осигурање по прописима земље у којој живи.

Лице које прима пензију по законодавству Холандије, а живи у Србији, право на здравствено осигурање остварује као корисник холандске пензије, а здравствену заштиту остварује на терет холандског осигурања. Да би користио ово право, осигураник мора поседовати одговарајућу потврду.

Јасно је да се на овако малом простору не могу обрадити сви могући случајеви који се срећу у пракси, али зато, ако се поступак покрене у Србији, треба знати да је за лица која су радила на територији АП Војводине надлежан Покрајински фонд ПИО у Новом Саду, а за остали део Србије Дирекција РФ ПИО у Београду, Др Александра Костића бр. 9, где постоји одељење за примену споразума са другим државама, и где се у првом степену одлучује о праву на тзв. иностране пензије.

Јасмина МекКевит

ЈЕСЕЊА РЕВИЗИЈА ПРВОСТЕПЕНИХ РЕШЕЊА О ПРАВИМА ИЗ ПИО

Мали број грешака у раду филијала

Ревизија, или оцена законитости првостепених решења донетих приликом решавања о правима из ПИО, коју у другостепеном поступку спроводе запослени у Дирекцији РФ ПИО у Београду и Дирекцији ПФ ПИО у Новом Саду, обавља се према одредбама Закона о ПИО. Њиме је регулисано да у року од три месеца по правоснажности решења (протеком рока за жалбу) другостепени орган Фонда врши ревизију првостепених решења. Она се спроводи према годи-

се констатује да ли има оправданих или неоправданих разлога зашто неки захтеви нису решени у прописаном року.

– У поступку ревизије руководилац, или лице које руководилац овласти, обезбеђује листинг са предметима из неке филијале, или службе филијале, који обухвата једну одређену групу решења која задовољавају законске услове за обављање ревизије. Један од основних критеријума за избор предмета за ревизију јесте и да су заступљена решења о

Контрола решења у Новом Саду

шњем плану који се ради почетком године за све филијале, службе филијала и Одељење за остваривање права по међународним споразумима. Ревизија првостепених решења ради се континуирано током целе године у дирекцијама Фонда, а на терену се обавља у филијалама, и то пролећна ревизија – од краја марта до почетка јуна, и јесења – од септембра до средине децембра.

Запослени који обављају ове послове су искусни правници са дугогодишњим радним стажом у Фонду. Када раде ревизију на терену, они обраде најмање 15 првостепених решења дневно, а том приликом контролишу и процес рада у филијалама, што обухвата контролу рада писарнице и контролу рада референата.

Према речима Миленка Глеђе, начелника Одељења за остваривање права из ПИО у Дирекцији Покрајинског фонда у Новом Саду, запослени који обављају послове ревизије првостепених решења приликом овакве контроле највише пажње посвећују провери да ли се захтеви решавају у законском року од 60 дана. Стога се обавезно „излиставају“ и сви захтеви који нису решени у року од два месеца и проверава се оправданост разлога због којих то није учињено. По обављеној ревизији у одређеној филијали записнички

Само 1,5 одсто поништених решења

У ревизији првостепених правоснажних решења у прошлој години у Покрајинском фонду ПИО контролисано је 9.792 решења, при чему је сагласност дата на 9.646 решења, док је 146 решења поништено, укинута или измењено.

свим правима (старосној, инвалидској, породичној пензији итд.). Када у поступку ревизије утврдимо да неко решење није правилно урађено, ми можемо да га поништимо, укинемо или изменимо. Од те три опције, у досадашњој пракси углавном смо укидали погрешно урађено решење, са обавезом првостепеног органа да донесе ново – одговарајуће решење. Најчешћи разлози за такав поступак били су нетачно утврђени подаци о стажу и заради осигураника. Морам да нагласим да је у досадашњем раду Покрајинског фонда ПИО у поступцима ревизије проценат укинутих решења био веома мали, од један до максимално три одсто, а из године у годину је број оспорених решења све мањи – објаснио је рад ревизора на терену начелник Миленко Глеђа.

Мирослав Мектерковић

СИР ВОЈВОДИНЕ ОБЕЛЕЖИО 3. ДЕЦЕМБАР – МЕЂУНАРОДНИ ДАН ИНВАЛИДА

Већина проблема остала

Бесплатну рехабилитацију у бањама добило 535 инвалидских пензионера из Војводине

Проблеми са којима се особе са инвалидитетом у нашем друштву сусрећу и живе из године у годину остају скоро исти, те се слободно може рећи да њихово решавање напредује „пужеvim кораком“. Осим што је мало тога решено у целини, отварају се и неки већи проблеми. Значајно ангажовање СИР Војводине

ромаштва у Србији и студије о животном стандарду становништва, особе са инвалидитетом налазе међу најрањивијим и најугроженијим групама јер између 60 и 70 одсто њих (од око 800.000 колико их према проценама има у нашој земљи) живи испод прага сиромаштва. Чак око 80 процената је незапослено, а више од половине

жене. С друге стране, од почетка примене Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању ОСИ, од јуна 2009. до 31. 10. 2012. године у Војводини је запослено 4.868 ОСИ, од којих је 1.380 жена.

Републички фонд ПИО је у овој години обезбедио средства да 535 инвалидских пензионера из Војводине о трошку

кретаријат за здравство, социјалну политику и демографију.

И руководиоци СИР Војводине – Стана Свиларов, председница Савеза, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, и Стеван Радишић, потпредседник СИР Војводине, zaloжили су се да се општинске организације више ангажују на активностима за обезбеђивање репрезентативности СИР Војводине ради укључивања у за њих важне државне институције и органе.

У петнаест закључака које су војвођански инвалиди рада на овом скупу једногласно усвојили каже се, између осталог, да ће Савез инвалида рада наставити активну сарадњу са надлежним институцијама на потпуном укључивању ОСИ у све сфере друштвеног живота, посебно у области остваривања права на рад. У том смислу подржавају све активне мере републичких и покрајинских институција усмерене ка подстицању запошљавања инвалида, као и предузећа која запошљавају велики број ОСИ. Закључено је да треба интензивно радити на преквалификацији и доквалификацији ОСИ због тренутно неповољне квалификационе структуре, и на њиховом ангажовању кроз волонтирање и јавне радове, а надлежне инспекцијске службе морају бити фокусиране на контролу примене свих законских обавеза из ове области.

Скупу на Андrevљу присуствовало је 70 представника 30 општинских организација из Војводине, а међу гостима су били и Слободан Гамбер, заменик директора Покрајинског фонда ПИО, Чедомир Француски, директор Сектора за остваривање права из ПИО у Дирекцији ПФ, и Илија Шакић, директор Филијале Нови САД. Гости су на поклон добили уметничке слике које су инвалиди рада Војводине насликали на својим сликарским колонијама.

Мирослав Мектеровић

Славко Имрић, Станко Нимчевић, Стана Свиларов и Стеван Радишић

и осталих организација ОСИ, као и општинских организација инвалида рада и институција које им помажу ипак није у 2012. години битније допринело побољшању положаја ове популације. Изузетак је можда област запошљавања где су постигнута одређени позитивни резултати применом Закона о рехабилитацији и запошљавању ОСИ – констатовао је Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, на скупу „Положај инвалида рада и инвалидских организација – данас и сутра“, који је поводом обележавања 3. децембра – Међународног дана ОСИ одржан на Андrevљу.

Имрић је том приликом представио нове податке Покрајинске службе за запошљавање и Покрајинског фонда ПИО и навео да се, према подацима из Стратегије за смањење си-

живи од различитих социјалних давања. Имрић је истакао да је укупно 81.130 инвалидских пензионера у октобарској исплати Покрајинског фонда примило просечну пензију од 23.648 динара, што условљава врло скроман живот када се зна да су то људи нарушеног здравља. Ако се томе дода и 7.820 корисника права на 50 одсто инвалидске пензије који у просеку примају 5.701 динар, јасно је да ова популација живи веома тешко и да често нема ни за најосновније животне потребе, а камоли за набавку скувих лекова или помагала из области здравствене заштите.

Према подацима Покрајинске службе за запошљавање, навео је Имрић, закључно са октобром на њиховој евиденцији налазило се 4.696 особа са инвалидитетом, од тога 1.323

Фонда борави у бањама и лечилиштима Србије, што је око 22 одсто од укупно 2.428 пензионера из Покрајине којима је одобрен овакав опоравак. Славко Имрић је нагласио да ће, захваљујући доброј организацији и залагању запослених у ПФ, број инвалидских пензионера који ће отићи у бање до краја године бити већи од најављеног.

Када је реч о вишегодишњим проблемима које организације инвалида рада имају око финансирања својих активности и недостајућег простора, Имрић их је саветовао да остваре још ближу сарадњу са локалним самоуправама јер та средства треба додати онима која за одобрене пројектоване активности већ издвајају Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Покрајински се-

У приватном сектору више радних места

Почетком децембра Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова АПВ представио је у Новом Саду Информацију о начину извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом на територији Војводине, која први пут од доношења Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању ОСИ у потпуности приказује њихов положај.

У Војводини је у септембру ове године, према броју запослених (квотни систем), постојала обавеза послодавца у јавном и приватном сектору да запосле укупно 3.309 ОСИ, од тога 72 одсто у приватном, а 28 одсто у јавном сектору. С друге стране, у истом периоду регистровано је 2.574 запослених ОСИ код послодавца обвезника запошљавања, од чега 77,5 одсто особа са инвалидитетом ради у приватном, а 22,5 у јавном сектору.

Представљање Информације о запошљавању ОСИ

Послодавци из Војводине који су изабрали да уплаћују пенале (уместо да запошљавају ОСИ) у Фонд за финансирање зарада особа са инвалидитетом – основан према Закону о запошљавању ОСИ – уплатили су у септембру ове године за 933 радна места више од 25 милиона динара на месечном нивоу

(23 одсто уплатио је јавни сектор, а 77 одсто приватни). На годишњем нивоу то би укупно износило око 300 милиона динара или 2,7 милиона евра.

Тим поводом је ресорни покрајински секретар, Мирослав Васин, изјавио да је Закон о запошљавању ОСИ дао пуни допринос побољшању стања у

овој области и да највећи број послодавца у Војводини поштује своје обавезе на један од три законом установљена начина.

У поменутој Информацији стоји и то да у АП Војводини има око 81.000 инвалидских пензионера, што је за 20 одсто мање него 2002. године. **М. Мектеровић**

ОКРУГЛИ СТО ПОСВЕЋЕН ДОСТОЈАНСТВЕНОМ РАДУ ЖЕНА

Образованије, а мање плаћене

Поводом 10. децембра, Међународног дана људских права, спроведена је регионална кампања „Данас и увек – достојанствен рад за жене“, чије су организаторке и учеснице чланице Интернационале радника у секторима грађевинарства и дрвета (Building and Wood Workers International – BWI) из Србије, Хрватске, Македоније, Црне Горе, Федерације Босне и Херцеговине и Албаније.

Део ове кампање било је и организовање округлог стола који је одржан у просторијама Савеза самосталних синдиката Србије. Биљана Малетин, консултанткиња за увођење принципа родне равноправности Мисије ОЕБС-а у Србији, на скупу је, између осталог, навела да је у нашој земљи остварен одређени напредак у погледу учешћа жена у политичком животу, али су показатељи о учешћу жена на тржишту рада изразито негативни. Жене са средњом стручном спремом заступљене су у истом броју као и мушкарци, али би-

Са округлог стола

рају родно стереотипна занимања (медицинске сестре, козметичарке) и већ ту почиње сегрегација на тржишту рада. Са високом стручном спремом у Србији има више жена него мушкараца (61 према 49 процената), али то није капитализовано на тржишту рада. Жене су у просеку 10-20 одсто мање плаћене од мушкараца за исте послове, истакла је Биљана Малетин.

Соња Вукановић, председница Самосталног синдиката путара, предложила је да Инспекторат за рад преиспита пословање свих послодавца који нису исплатили накнаде за породично одсуство, а

Александра Стојковић, потпредседница Европског комитета жена у грађевинској и дрвној индустрији, подсетила је да је термин достојанствен рад уведен 1999. године, и да подразумева стварање услова за запошљавање, рад, социјалну заштиту, одсуство дискриминације и родну равноправност. **Ј. О.**

ДОНАЦИЈА ГЕРОНТОЛОШКИМ ЦЕНТРИМА И ДОМОВИМА ЗА СТАРЕ

Соларни колектори за бољу услугу

Предузеће ДОО „КМ Монт“ из Петроварадина донарило је крајем новембра плочасте соларне колекторе Геронтолошком центру Вршац, Геронтолошком центру Бачка Паланка, Дому за старе и пензионере из Мола, Дому за старе и пензионере из Куле

и Дому за лица ометена у развоју „Otthon“. Овај поклон обезбедиће поменутиим установама велику уштеду, а очекује се да ће оне тако остварити и квалитетније услуге. Рецимо, сада ће њихови корисници имати стално на располагању топлу воду.

Предузеће из Петроварадина поклонило је соларне колекторе установама које брину о старима на основу обавезе враћања подстицајних средстава. Ту обавезу је, наиме, ДОО „КМ Монт“ преузео уговором о изградњи своје фабрике коју је суфинансирао Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој. На овај начин ће још четири геронтолошка центра у Војводини бити снабдевена таквим соларним панелима.

Наташа Павићевић Бајић, покрајинска секретарка за енергетику и минералне сировине, навела је разлоге за наставак оваквих акција:

– И наредних година спроводићемо овакве и сличне мере да свим установама социјалне заштите обезбедимо технолошки вид подршке, јер ће се на тај начин развити свест о сврсисходности и значају коришћења обновљивих извора енергије. А на основу захтева из ЕУ, наша земља мора достићи ниво од 27 одсто енергије из обновљивих извора до 2020. године.

М. Мектеровић

СТВАРАЛАШТВО ДИСТРОФИЧАРА

Изложба ручних радова и слика

У удружењу дистрофичара Јужнобачког округа у Новом Саду одржана је прва самостална изложба ручних радова и слика чланова удружења, уприличена поводом 3. децембра – Међународног дана особа са инвалидитетом. Изложени радови су настали на првој ликовној колонији удружења, у оквиру пројекта „Кроз призму истине“, који је подржан донацијом НИС а. д. буџету града Новог Сада.

Координатор пројекта и идејни творац седмодневне изложбе која је имала и продајни карактер је Ирис Переги Копчански.

Циљ ове изложбе био је упознавање јавности са потребама, проблемима и тешкоћама дистрофичара као особа са тешким инвалидитетом, али и са њиховим успесима и напорима да остваре своје снове.

Изложбу је отворио Борко Илић, заменик градоначелника Новог Сада, који је на отварању рекао:

– Ова изложба је значајна јер доприноси томе да креативност чланова удружења дистрофичара изађе из оквира удружења и буде презентована јавности.

Д. Кораћ

ИНВАЛИДИ РАДА НОВОГ САДА ОБЕЛЕЖИЛИ 3. ДЕЦЕМБАР

Нужна преквалификација

Поводом 3. децембра – Међународног дана ОСИ, у просторијама Градске организације инвалида рада Новог Сада одржана је свечаност којој је присуствовало око 70 чланова, сарадника и пријатеља ове организације.

Милан Ивић, председник ГОИР Нови Сад, поздрављајући присутне подсетио је на значај ове манифестације, а затим је говорио о тренутном здравственом, социјалном и економском положају инвалида рада, о њиховом запошљавању и професионалној рехабилитацији.

– Према подацима Националне службе за запошљавање, на територији Новог Сада тренутно је незапослено око 1.750 инвалида рада и потребна је боља сарадња са НСЗ ради њихове преквалификације – истакао је Ивић.

Он је као највеће проблеме с којима се ова организација сусреће навео недовољна финансијска средства за реализацију програма и неодговарајуће радне просторије месних организација. Председник ГОИР Нови Сад је

нагласио и неопходност сарадње са Савезом самосталних синдиката града Новог Сада и општина.

Обележавању Међународног дана ОСИ присуствовало је медицинско особље Центра за

превенцију Дома здравља Нови Сад, које је присутним члановима бесплатно мерило притисак, шећер у крви и телесну тежину.

Заслужним сарадницима, члановима месних организација инвалида рада и донаторима, Милан Ивић је у име ГОИР уручио захвалнице.

Д. Кораћ

Препознатљив знак српске традиције

Стопа запослености жена у Србији за трећину је нижа од европског просека, јер тамо где је сектор услуга недовољно развијен и жене се мање запошљавају. Зато је потребно развијати микропредузећа и чувати национално наслеђе као кључни елемент српске културе, а кроз етно и друге сличне пројекте и Европска унија жели да унапреди руралне регионе у Србији и повећа запосленост. У те сврхе ЕУ је уложила 230.000 евра, те око 4.000 жена живи од продаје традиционалних рукотворина, рекла је, између осталог, Ендру Хеди из делегације ЕУ у Србији на међународној конференцији „Традиција и рукотворине у служби регионалног развоја и брендирања“. Била је то још једна од активности Етно мреже из Србије и делегације ЕУ у оквиру пројекта „Запошљавање у руралним подручјима“.

Циљ пројекта је стварање могућности за запошљавање и смањење депопулације ових подручја, јер ће те активности допринети отварању најмање 300 нових радних места за жене. Пројекат ће бити завршен до краја фебруара 2013.

Директорка Канцеларије УСАИД у Србији, Сузан Фриц, истакла је да је од 2004. до 2007. године ова организација уложила око 300.000 долара за едукацију жена, што је допринело да Етно мрежа данас обухвата 24 произвођача и више од 400 чланова са препознатљивим знаком српске традиције.

У ове активности укључила се и Национална служба за запошљавање кроз пројекат јавних радова у 15 слабо развијених општина са бесповратним средствима за оснивање соп-

ственог бизниса. По речима Драгане Конаков Радовановић из НСЗ, од почетка пројекта било је ангажовано око 500 жена и обучено 60 особа са инвалидитетом.

Пројектом „Запошљавање у руралним подручјима“ предвиђено је и стварање услова за ефикасније функционисање Етно мреже кроз побољшање стандарда квалитета рукотворина, амбалаже, промоције и маркетинга, али и кроз умрежавање и јачање међусобне подршке и сарадње између чланова Етно мреже, локалне самоуправе, представника институција, посебно туристичке привреде, као и добављача. Стога је пројекат нарочито усмерен ка сектору туризма и на укључивање произвођача рукотворина у туристичку привреду, уз прилагођавање асортимана потребама привреде, али и едукацији жена за рад на тим производима. Циљ је јасан – ојачати организовану производњу рукотворина и њихов пласман на тржиште, како би ова делатност ускоро могла да постане не само саставни део туристичке понуде, већ и значајна привредна грана.

Љ. Миленковић

СВРЉИГ

Улагање у туризам

Важна ставка у развоју општине Сврљиг јесте сеоски туризам, уз коришћење свих природних и културно-историјских потенцијала које има – пећина, манастира, археолошких налазишта, споменика, ловишта, здраве природне средине и хране. Због тога је на улазу у Сврљиг из правца Ниша однедавно постављена туристичка карта општине на којој су означене дестинације које могу бити интересантне посетиоцима. Прави драгуљ је Преконошка пећина коју је наш познати научник Јован Цвијић назвао најлепшом пећином у Србији. Пажњу туриста привлаче и пећине Самар и Јазава код Копајкошаре. Истражујући пећину Самар 70-их година прошлог века, спелеолог Милутин Вељковић боравио је 463 дана под земљом.

На истом путном правцу, у селу Пирковац, налази се манастир

из доба Немањића, посвећен Светом архангелу Гаврилу, а у непосредној близини је природни базен у Попшици и Попшичка пећина. Туристичка улагања и повезивање са овим крајем најавиле су и суседне општине Црвени крст, Панталеј и Сокобања.

Сврљиска котлина са својом клисуром привлачна је и за странце. Воз „Романтика“ већ годинама омогућава туристима да виде лепоте ове котлине дуж пруге Ниш–Зајечар, и римски град Тимакум мајус. У селима у близини туристичких дестинација мештани полако припремају категоризовани смештај и на традиционалан сврљишки начин гостима нуде угодан боравак и одмор у природној средини.

Општина Сврљиг посебну пажњу посветила је и побољшању инфраструктуре, те су за последње две године изграђени

путеви до туристичких одређишта. Обновљени су и многи православни храмови – осим цркве Свети цар Константин и царица Јелена у Сврљигу, обновљени су и храмови у Црнољевци, Манојлици, Извору, Драјинцу, Гулијану и Грбавчу, а у Белоињу је поново изграђен из темеља.

Културни центар Сврљиг успешно реализује привредно-туристичке манифестације Белмуџијада, Сусрети села, Са-

бор гајдаша и друге, а локална самоуправа је, у сарадњи са Канцеларијом за помоћ недовољно развијеним општинама, направила брошуру и флајере, подсетник за туристе и получасовни филм. Све то говори да је општина Сврљиг препознала туризам као једну од важних привредних грана за развој економије и нашла своје место на туристичкој мапи Србије.

С. Ђорђевић

Време празника и слава

Декорација стола

Задовољство је видети лепо декорисан сто. У време слава и празника сви се трудимо да нам кућа изгледа што лепше. Пуштамо машти на вољу у украшавању простора, али и при постављању стола за породицу и госте.

Ево неколико предлога: сто прекрити белом столњаком на који се стави надстолњак јаче боје, може и мелиран. Сто ће лепше изгледати ако су тањира бели или ако се слажу са бојом надстолњака. Салвете треба да буду у боји надстолњака.

Идеје: Од салвете се може направити лепеза, тако што се салвета сложи као хармоника, затим се преклопи и доњи део увуче у прстен за салвете, или се веже украсном траком. Ако се салвета расклопи, добије се лепеза која се може ставити и на тањир. Још једна идеја: узети већу и мању салвету, ставити једну на другу, сложити као хармоник и везати украсном траком на средини, па мало раширити. Лепо изгледа и ако се салвета само урола и провуче кроз украсни прстен за салвете.

По столу се могу посути украсни каменчићи у боји. На сто обавезно ставити свећ-

њак са украсним свећама. Или у парку пронађите неколико лепих листова, шишарку, кестен. У фарбарама се може купити златни и сребрни спреј којим се они могу испрскаати. Спрејом се могу испрскаати и тестенине

у облику машинице, пужића, које се, када се осуше, необавезно поспу по столу. Делује интересно и декоративно. Њима се може напунити и дубља стаклена ваза, или по вашој вољи...

Идеје за декорацију храном

Купус: главицу купуса увити чврсто у фолију. Затим узети штапиће за ражњиће и на њих ређати предјело (нека крекер послужи као мера за сечење предјела). Прво ређати крекер, па црвену паприку, качкаваљ, маслинку, шунку, зелену паприку, шампињон из тегле, чери парадајз... штапиће забадати у купус, тако да буду равномерно распоређени.

Јаја: обарити неколико јаја и одсећи им врх. Извадити пажљиво жуманце, које се може додати смеси којом ћемо пунити јаја (руска салата, разни намази). На

напуњено јаје ставити половину мањег парадајза. Ножем направити пар рупица у које ћете нанети мајонез, и ето печурке. Уместо парадајза можете ставити врх паприке, деловаће као шеширић.

Паприке: узети неколико дугачких зелених и неколико црвених паприка, одсећи им врх и очистити их од семена. Посебно замесити сремски сир, сецкану шунку, мало сецкане кобасице, на коцкице исечену шаргарепу. Додати сецкан першун и целеров лист. Тиме чврсто напунити паприку. Држати у фрижидеру, а пре служења исећи на колутове.

Лимун: исећи га на 0,5 цм дебљине и пажљиво очистити да остане чиста и цела кора. Поређати кругове на тацну и пунити нпр. паштетом од туњевине или паштетом од патлициана. Држати у фри-

жидеру до служења. Интересно делује ако се на тацни комбинује са колутовима пуњене паприке.

Нешто слатко: узети неколико корнета за сладолед. Прелити их чоколадом и посути кокосовим брашном. Изгледаће као дрво под снегом. Такође се могу украсити шлагом или филмом у боји.

И уз помоћ желатина могу се направити разне декорације. Желатин спремити према упутству. Може се узети и онај у боји, или му додати коју кап боје за колаче, или разно кандирано воће, и сипати га у калупе разних облика. Може се преполовити наранџа или грејпфрут, извадити пажљиво средина, напунити желатин масом и, кад се стегне, сећи на кришке. Поморанџе украшене клинчићима такође су врло лепа декорација на столу.

И обавезно: испећи кекс у новогодишњим модлама. Још топле пробушити при врху, да може да се провуче трака. Кекс премазати мешавином лимуновог сока и прах шећера или чоколадом, па ставити неку перлицу, посути мрвицама у боји, чоколадним мрвицама... Такав кекс окачите о јелку, као још једну декорацију свог дома.

Припремила: Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ:

Основни Office Toolbar

Изнад менија **File** налази се основни **Office Toolbar** који се састоји од следећих иконица:

Икона	Име	Користи се за:
	Save	чување текста,
	Undo	поништавање претходне команде,
	Repeat	повратак на последњу команду.

Извлачење икона на Toolbar

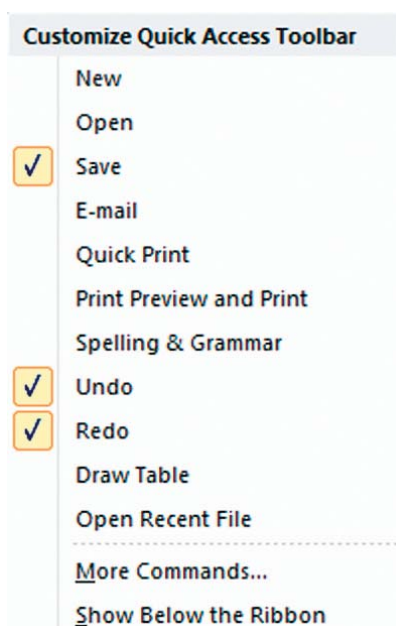
На основни Toolbar можемо извући још неке иконе које често користимо:

1. кликнемо левим тастером миша на стрелицу која се налази иза икона основног Toolbar-а;

2. на екрану ће се појавити прозор који се састоји из најчешће коришћених основних команди;

3. кликнемо на команду (чекирамо је) коју желимо да поставимо на основни мени.

Ради једноставнијег рада предлажемо да на основни Toolbar извучемо следеће иконе које се често користе и неопходне су за рад са текстом:

Икона	Име	Користи се за:
	E-mail	слање текста електронском поштом,
	New	креирање новог текста,
	Open	отварање постојећих текстова,
	Print	штампање текста,
	Print Preview	преглед текста пре штампања,
	Save As	чување текста са променама под неким другим именом.

Икону можемо обрисати и директно са Toolbar-а:

1. кликнемо десним тастером миша на жељену икону;
2. изаберемо опцију **Remove from Quick Access Toolbar**.

Уколико желимо сами да изаберемо које иконе ћемо да извучемо, поступак је:

1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. кликнемо на опцију **Customize Quick Access Toolbar**;

Напомена: исто добијамо када кликнемо левим тастером миша на стрелицу која се налази иза икона основног Toolbar-а, па изаберемо опцију **More Commands**.

3. кликнемо на стрелицу испод опције **Choose commands from**, па изаберемо из које опције желимо да извучемо иконе на основни Toolbar;

4. у прозору испод кликнемо на икону коју желимо да видимо на основном Toolbar-у;

5. кликнемо на дугме **Add**;

6. у прозору са десне стране **Customize Quick Access Toolbar** видећемо да је икона додата већ постојећим;

7. маркирамо икону којој желимо да променимо позицију;

8. стрелицама које се налазе десно од прозора (нагоре и надоле) померамо икону на жељено место на Toolbar-у;

9. кликнемо на дугме **OK**.

Тако на Toolbar-у сада можемо видети следеће иконе:

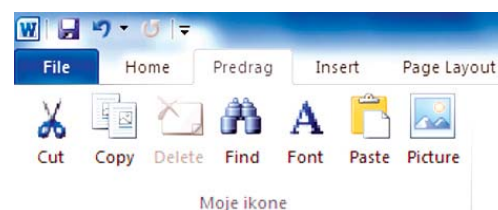

Save, Undo, Repeat, New, Open, Email, Print, Print Preview и Save As.

Креирање сопствених опција на траци

Уколико кликнемо десним тастером миша на **File Menu**, па изаберемо опцију **Customize the Ribbon**, можемо да креирамо нове опције. Кликнемо на дугме **New Tab** и видећемо да се у прозору са десне стране **Customize Quick Access Toolbar** појавила опција **New Tab (Custom)**, и у оквиру ње палета **New Group (Custom)**.

Кликнемо на **New Tab**, па на дугме **Rename** и укуцамо име опције (рецимо **Predrag**). Потом кликнемо на **New Group**, па на дугме **Rename** и укуцамо име палете (рецимо **Моје иконе**). У оквиру те палете, на пример, можемо да креирамо иконе које најчешће користимо.

Уклањање икона са основног Toolbar-а

Уколико желимо да уклонимо неку икону са Toolbar-а, поступак је следећи:

1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. кликнемо на опцију **Customize Quick Access Toolbar**;
3. у прозору са десне стране **Customize Quick Access Toolbar** кликнемо на икону коју желимо да обришемо;
4. кликнемо на дугме **Remove**, па на **OK**.

Предраг Јовановић

Наставиће се

ПЛЕС – ЛЕК ЗА ДУШУ И ТЕЛО

У ритму трећег доба

Одавно су позната благотворна дејства плеса. Он јача мишиће целог тела, опушта и поправља расположење, а одличан је и облик дружења. Али то није све. Многа истраживања новијег датума показала су да плес има још значајније позитивне ефекте на здравље.

ном недељно, док је често плесање показало смањени ризик од деменције за чак 76 одсто.

Како научници објашњавају, када старимо синапсе нам постају слабије, па се зато треба бавити активностима које утичу на стварање нових неуронских путања. Из тог разлога су важни часови плеса јер они обједињу-

рецимо Бразил или Куба, плес је саставни део живота и плесање није условљено годинама, већ плешу сви, од најмлађих до становника у позним годинама. Сигурно да је плес један од фактора који утичу на тако дуг животни век у овим крајевима.

Никако се не може рећи да се у нашој земљи плеше као на Ку-

плес пре 10 или 15 година није био доступан овако као што је данас – каже Бојан Лукић.

Ипак, иако су плесне школе релативно бројне, ретке су оне које посвећују пажњу и организују посебне часове баш за старије.

– Наравно, у школама углавном нема ограничења када су године у питању, па часове мо-

Средом и недељом бесплатно за старије

Градски центар за физичку културу, познатији као Стари ДИФ, организује програм плеса за старије. Часови се одржавају средом од 19 до 20 и недељом од 18 до 19 часова у свечаној сали Градског центра и бесплатни су за све старије од 65 година који имају пребивалиште у Београду и чија месечна примања не прелазе 50 одсто просечне зараде у Београду. Потребно је само донети фотокопију личне исправе и последњи извештај о уплати пензије, и плес може да почне.

Медицински колеџ „Алберт Ајнштајн“ у Њујорку је 21 годину водио истраживање у коме су учествовале особе старије од 75 година. Циљ тог дугог истраживања био је да се утврди да ли било која умна или физичка активност утиче на менталну оштрину.

Податак који је све изненадио односио се на то да скоро ниједна физичка активност није показала позитиван утицај на деменцију, изузев плеса, а он је имао делотворније ефекте чак и од неких умних активности. Тако је, на пример, читање смањило 35 одсто шанси за настанак деменције, старији који су решавали укрштене речи четири пута недељно смањили су ризик за 47 процената у односу на оне који су их решавали јед-

ју неколико можданих функција истовремено – кинестетичке (односе се на покрете и положај одређених делова тела), рационалне, музичке и емоционалне процесе. Поред тога, познато је да интелигенцију користимо када не знамо унапред шта треба да урадимо. Зато слободан плес, без унапред научених корака, тј. осмишљене кореографије, има најбоље резултате, а то су, на пример, фокстрот, свинг, валцер и понеки латински плес.

Нека истраживања су такође показала да они који редовно плешу у просеку живе седам година дуже, мање оболевају од малигних болести, самоуверенији су и оптимистичнији, имају јаче кости и правилније држање, а такође и боље спавају.

У неким земљама, као што су

би, али је добра вест да плес и овде постаје све популарнији. У плесним школама могу се научити готово сви светски плесови, а такође и видети плесачи свих генерација.

Оно што посебно радује јесте чињеница да плесне кораке радо уче и наши старији суграђани. Бојан Лукић (33), инструктор плеса, један од ретких који посебно ради са ветеранима, рекао нам је да је рад са старијима једно лепо, инспиративно и опуштајуће искуство.

– То је озбиљан свет. Они су паметни, образовани, остварени, и сада им је потребна разонода, да скрену мисли са проблема и испуне своје слободно време. Раније, кад су били млађи, нису имали времена за овакву врсту активности, а и

гу похађати сви, без обзира на узраст, али искуства показују да самим старијим ученицима није лако да буду у групама са млађима, јер су свесни да не могу подједнако брзо да играју и напредују, па им је и непријатно када неко неког мора да чека и слично. Зато им је лакше, опуштенији су и више уживају када имају своју групу, где су сви приближних година и могућности. Сада радим само са ветеранима, наша сарадња траје већ пет година и баш уживам у томе. Иако је почело као посао, моји ученици су сада и моји пријатељи и велика су ми подршка. У неком моменту смо имали проблем са простором, али су ме они сами наговорали да наставимо и некако смо нашли решење – објашњава Бојан.

Часови плеса за ветеране сада се одржавају у просторијама Јеврејске општине Београд, у

улици Краља Петра 71а, сваке среде од 19 до 20.30 часова, а ових сат и по дужења и ужива-

ња уз музику кошта 450 динара.
– Учимо валцер, танго, румбу, фокстрот, салсу, а понекад

играмо и коло. Све је прилагођено њиховим могућностима, а захваљујући часовима они могу лепо да се проведу и плешу на било којој забави, уз било коју врсту музике, и то им причињава велико задовољство – каже инструктор Бојан. Ови разиграни ветерани имају у просеку око 60 година, а жене чине већину, што је иначе карактеристично за плесне школе, без обзира на узраст. Тренутно има десетак ученика, неки су ту скоро од самог почетка, а има и нових који су се одлично уклопили.

Да никада није прерано, а ни прекасно да се почне са плесом, потврђује и ова прича, а када се томе дода и његово вишеструко благотворно дејство на тело и душу, може се извести само један закључак – плесом би требало да се баве сви они који то икако могу. **Весна Кадић**

„ГЛАС ОСИГУРАНИКА” У ПОСЕТИ „ЗЛАКУШАНКАМА”

АКТИВ КАО ВЕНТИЛ

Све чешће оснивање женских земљорадничких задруга или актива жена у сеоским срединама сведочи да је тим женама досадило да буду само „стубови” породице. Одлучиле су да изађу, како кажу, међу људе и да оно што раде као редован посао, али и као хоби, покажу и другима, а да при том понешто и зараде. С таквим мотивима су и жене из чувене Злакусе, код Ужица, основале актив „Злакушанке”.

– Када смо формирале актив, било нас је тридесетак и плаћале смо годишњу чланарину од хиљаду динара. С временом је интересовање опадало, али смо одлучиле да од идуће године будемо удружење без чланарине и да активирамо све жене. Хтеле смо да се дружимо, да путујемо, посећујемо друге активе и удружења и са њима размењујемо искуства. Како је наше село јединствено у свету по начину израде грнчарског посуђа, почеле смо да се пријављујемо на разне етно манифестације, где смо промовисале наше посуђе и традиционалан начин спремања хране у њему. Поносне смо јер смо свуда биле запажене, а било је и награда – каже Мирка Шуњеварић, председница Актива жена, и додаје да чланице промовишу и своје ручне радове, храну, посебно зимницу, али и своје интелектуалне способности.

Мирка наглашава да је за њу, као и за многе њене другарице и мештанке, рад у активу „издувни вентил”.

– Када су ме изабрали за председницу, и

**Мирка
Шуњеварић
(десно)**

када су почеле разне активности, схватила сам да ја могу и више, па сам активирала и породични бизнис. И поред противљења супруга и сина, успела сам да се изборим за продају наше грнчарије крај пута Ужице–Београд. Са негодовањем су гледали на то, али ја сам била упорна. Када сам још почела да кући свакога дана доносим зараду, ствари су се промениле.

Мирка Шуњеварић је двадесет једну годину радила најтеже послове у ваљаоници

бакра у Севојну, али је тај посао морала да напусти. Ентузијазам је не напушта и тврди да има још много тога да каже, покаже и уради. Верује да бар педесет одсто жена у Србији има неку своју лепу и тужну страну живота, али да нема коме да је исприча. Зато Мирка каже да би волела да њене колегинице активисткиње имају мало више вере у себе и људе око себе јер ће „можда и њих неко чути и саслушати”.

Љиљана Миленковић

МОДА БРИШЕ СТАРОСНЕ ГРАНИЦЕ

Стил не познаје године

Њујоршке гламурозне баке, стогодишње Рут ...

Папуче,
фланелски
кућни огртач
и вунени
прслук,
превазиђено
обележје
катеорије
„65 плус“
у којој
дизајнери
и модна
индустрија
данас
откривају
потенцијално
најуноснију
клијентелу

... Роуз

Ни баке више нису што су биле. Некада су се звале Грозда или Стојанка, из куће нису излазиле, само су кувале, крпиле, пришивале, приносиле укућанима или седеле ћутке у кухињском ћошку, вечито опасане кецељом и с марамом на глави, а данас су то неке Неде и Маје, у фармеркама, које воде унукe у „Мек“ и возе ролере на Ади.

Овако је некако Момо Капор (грубо препричано, по сећању) у једном од својих давних носталгичних текстова, пре него што је у овим нашим сулудим ратовима кренуо другим литерарним и мисаоним стазама, описао са нежношћу једно заборављено време и потоњи судар старог и новог.

А сада у овом најновијем добу када се, како изгледа, све окренуло на тумбе, не само да се потпуно избрисао стереотип о забраћеним старатамамама и постало уобичајено да мајка и ћерка носе сличну гардеробу и фризуру, па у неким случајевима више подсећају на сестре, него смо постали сведоци пост-модерног феномена, рађања модних икона у поодмаклом добу.

На модним пистама у светским престоницама 17-годишње девојчице уступају место манекенкама у касним седамдесетим, осамдесетим, па и деведесетим годинама.

– Сит сам 20-годишњакиња које рекламирају креме против бора намењене 60-годишњакињама... старије жене су подједнако лепе – изјавио је шпански креатор Хуан Дујос, који је пре две године на мадридској Недељи моде направио преседан уврстивши међу моделе и четири фасцинантне, али упадљиво изборане даме. После Шпанца, многе његове колеге показале су да слично мисле, а славни Карл Лагерфелд је узвикнуо: „Доста ми је ове деце. Мода није само за тинејџере“.

Касније је 28-годишњи њујоршки фотограф Ари Сет Коен, инспирисан својом баком, а фасциниран ватрометом креативности и боја на улицама и слободом комбинација одеће, накита и шешира на пролазницама од којих неке имају и равно сто година (Рут Кобин и извесна Роуз), сачинио књигу, колекцију фотографија, посвећену безвременом стилу њујор-

ских „гламурозних бака“, како су их медији назвали.

– Стил је једна од ствари које с годинама постају све боље – изјавио је аутор. – То сам желео да покажем овом књигом и, надам се, допринесем промени става људи о старости.

Његове јунакиње и саговорнице с поносом и радошћу прихватају старење. „Године не треба да се крију, него да се живе“, каже једна од њих, додајући да кад сте добро одевени и дотерани, према вама се боље опходе. А осим тога, модирање је и забавно.

Висока мода и доконе, ситуиране Њујорчанке ипак су далеко од нас, али мимо њих и њиховог ексцентричног примера остаје чињеница да људи од 60 навише данас представљају потенцијално најпожељнију конзументску категорију.

Дуго игнорисани и потцењивани од стране модне индустрије, ови потрошачи и њихове потребе отвориће у наредним годинама простор за велике послове, прогнозирао је кинески „Чајна дејли“ у тексту поводом модне ревије за старије у Хонгконгу.

Разлози су јасни – после других области које су запосели,

продужењем века, померањем границе за пензионисање, задржавањем животних активности на свим пољима, сасвим је природно да ће ти „млади старци“ пожелети све то да покажу и тиме шта ће и како оденути и носити, било да је реч о гардероби, обући, накиту, спортским и забавним реквизитима. Стил је човек, стил је живот, стил открива све. А при том, они ће то моћи да плате.

За сада је тренд још у зачетку, објашњава лист, с обзиром на то да већину данашњих 60 или 65-годишњака чине људи одрасли у годинама оскудице, слабијег образовног нивоа и, самим тим, материјалног стања. Стога мода за њих још не представља приоритет. Они купују одећу, а не дизајн.

Али за само неколико година у тој старосној групи наћи ће се људи вишег образовања који иза себе имају бољи живот, уносне послове и већа примања, и навикнути су на разне угодности које ће хтети да сачувају.

У Јапану се то већ дешава. Старији од 65 чине петину популације, а имају три пута већу куповну моћ од потрошача између 40 и 50 година. До 2055. сваки трећи грађанин имаће више од 65. Те муштерије изискиваће разне врсте прилагођавања, од преуређења простора у робним кућама, са више места за предаха, до дизајнерских решења. Особама у одређеном добу потребни су једноставни кројеви, материјали лаки за одржавање. Чак и ознаке за величине претрпеће измене, јер се током година тело мења, наводи лист позивајући се на податке великог америчког онлајн ланца за старије „Силвертс“.

У сваком случају, мода за старије је више него што сама реч говори. Људи просто желе да мисле још о нечему, а не само о свом здрављу и о томе колико имају година, кажу стручњаци. Мода помаже да се, баваћи се њоме, човек боље осећа. Пошто нико овде не спомиње паре и пуко преживљавање, нећемо ни ми. Да не кваримо.

Д. Драгић

Пензионере има ко да брани

Америчка асоцијација пензионисаних лица (AARP) један је од најмоћнијих лобија у земљи

Крај године, а и чињеница да су завршени председнички и конгресни избори, у САД је у фокус политичких расправа и медијских дебата вратио буџетски дефицит највеће економије света и њен државни дуг.

И једно и друго су отишли „небу под облаке“: буџетски минус је већ годинама већи од хиљаду милијарди долара, а укупна задуженост државе је сто одсто бруто друштвеног производа (16.000 милијарди). Да је реч о некој другој презадуженој земљи, као што је, на пример, Грчка, био би већ мобилисан међународни финансијски полицајац (ММФ), камате на њене обвезнице би биле рекордно високе, наметнули би јој ригорозне мере штедње...

Али ништа од тога се не дешава у Америци – сем поменутих расправа. Држава и даље на сваки буџетски долар позајмљује око 40 центи – продајом својих обвезница које купују друге земље, а за тим вредносним папирима је велика тражња.

Објашњења за овај парадокс има више. Једно је да је долар резервна валута света, друго да је реч о ипак пролазној неравнотежи изазваној минулом финансијском и економском кризом, а треће и најважније је да су САД и даље најдоминантнија економија, и да са тог трона неће бити брзо скинуте.

Па, ипак, ни највећи богатш не може вечито да живи изнад својих могућности. Зато су расправе о смањењу дефицита, што аутоматски смањује и задуживање, веома озбиљне. И као и другде, и тамо су један од његових великих генератора социјални трошкови: оно што држава издваја да би бринула о старијим грађанима.

Кад је о пензијама реч, држава брине само о онима који су током радног века били на њеном платном списку: чинов-

ницима, војницима, полицајцима, ватрогасцима, просветним радницима... Па и та је брига подељена између федералне и 50 држава чланица уније.

Главни издаци су за здравствену заштиту: према програму „медикер“, који је уведен још 1965, здравствено су осигурани сви Американци старији од 65 година. Други, „медикед“,

том од 1,4 милијарди долара. Дакле, сила за поштовање.

AARP је једна од најмоћнијих лобистичких група у Америци, где је лобирање иначе веома детаљно регулисано законом и транспарентно.

AARP се међутим пре свега ослања на бирачки потенцијал свог чланства и због тога „адвоката“ пензионера нико не игно-

асоцијација непрофитна, дакле приходима покрива само своје административне трошкове, она има и свој профитни огранак који лиценцира бренд AARP разним компанијама које старијима продају своје услуге: путничким агенцијама, хотелима, осигуравајућим компанијама и слично. Од сваке трансакције узима провизију од 4,95 одсто,

Конгресмен Пол Рајан на једној трибини AARP

здравствено збрињава најсиромашније. Трећи програм, који је уствари главни по висини издатака, јесте „социјална безбедност“, нека врста пензије за најсиромашније Американце, која односи седам одсто бруто друштвеног производа – или хиљаду милијарди долара годишње.

Није зато изненађење што се у буџетској математици најпре гледа како да се уштеди на овим програмима. Амерички сениори у овом политичком надвлачењу између две партије, демократа и републиканаца, имају међутим моћног заштитника: AARP.

AARP је скраћеница за Америчку асоцијацију пензионисаних лица (American Association of Retired Persons). То је невладина организација са 40 милиона чланова и годишњим буџе-

рише. А у текућим расправама око трошкова поменутих социјалних програма, његова порука је недвосмислена: не долази у обзир било какво смањивање.

AARP је и против приватизације „медикера“ и „социјалне безбедности“, што су предлози конзервативних републиканаца. Пошто ће ови издаци, због демографских трендова који су у САД исти као и у другим развијеним економијама – старење становништва и све дужи животни век – у будућности веома брзо расти, критичари тврде да AARP својом политиком уствари штити данашње пензионере на рачун будућних. Али, та политика се не мења.

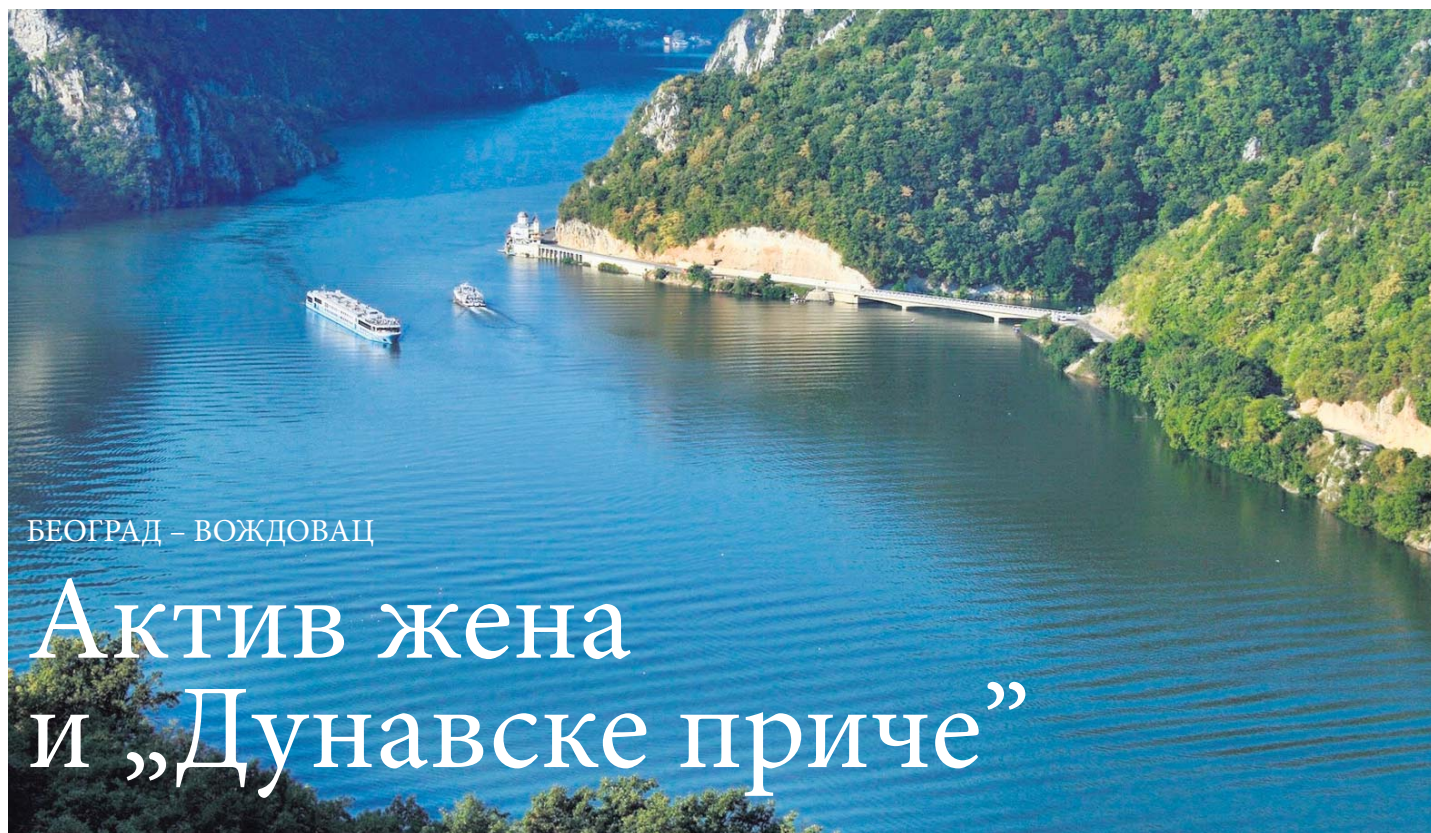
Поред политичке заштите својих чланова (годишња чланарина је 16 долара), AARP има и веома развијену мрежу услуга које им пружа. Док је сама

чиме обезбеђује поменути буџет за своје активности.

У последњих осам месеци, дакле у завршници предизборне кампање, AARP је организовао серију дебата кандидата за конгресмене и посланике скупштине федералних држава, плаћао телевизијске рекламе које су популарисале ставове сениора, а широм САД је, под слоганом „Заслужили сте своју реч“, одржано око 4.000 састанака да би се чланство мобилисало да се супротстави сваком смањивању права из социјалних програма.

Билтен AARP-а, месечни магазин који добија сваки члан, иначе је публикација са највећим тиражом на свету. Због свега овога „адвокат“ америчких пензионера не мора да говори гласно: довољно је да своје аргументе изнесе и шапатом.

М. Бекин

БЕОГРАД – ВОЖДОВАЦ

Актив жена и „Дунавске приче”

Актив жена београдске општине Вождовац окупља пензионерке које живе саме и оне које се осећају усамљено, а познато је да је усамљеност један од најчешћих проблема ове популације. Зато су се Вождовчанке удружиле и окупиле око пројекта „Ми имамо нас” чији је основни циљ да пружи међусобну психо-социјалну подршку, да им помогне да остваре друштвену укљученост, и да се кроз разне образовне програме приближе циљу целоживотног учења и образовања.

Ове агилне пензионерке су се укључиле и у пројекат „Дунавске приче” и активно учеству-

ју у свим фазама његове реализације. Преко личних прича и импресија о Дунаву, о томе какав је некада био а какав је сада, желе да дају свој допринос зближавању народа и земаља повезаних овом реком, али и да подстакну међугенерациску сарадњу и разумевање кроз неформални дијалог на тему Дунава.

Жене са Вождовца су биле активне и у „Приповедачком кафићу”, где су сарађивале са студентима педагогије и андрагогије, као и у неколико креативних радионица од којих је свакако најзанимљивија била „Дунавске кутије”. На њој су учеснице представљале традицију и културу приобаља срп-

ског дела Дунава. Успостављена је и он-лајн комуникација са учесницама овог пројекта из других земаља подунавског слива током које су имале прилику да постављају питања и да дају одговоре на најављене теме.

Свакако да овакве и сличне активности београдских пензионерки представљају значајан корак у остварењу циљева пројекта „Ми имамо нас”. У Активу жена Вождовца кажу да су отворене за сарадњу са другим сличним организацијама и појединцима којима се учини да ће тако лакше моћи да се ослободе осећаја усамљености и напуштености.

В. Мискин

И У КИКИНДИ ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Снага у сложности

Савет организација за особе са инвалидитетом у кикиндској општини обележио је и овог 3. децембра Међународни дан особа са инвалидитетом. Представници свих 17 организација на подручју којима координира ова асоцијација са око 7.000 чланова, од којих су око 4.500 инвалиди рада, присуствовали су и учествовали у пригодном програму. Рецитал су извели чланови Удружења слепих и слабовидих „Северни Банат” и Друштва дијализираних и трансплантираних особа.

Скуп је одржан у сали Дома ученика „Никола Војводић”, а поздравио га је Саво Добранић, председник општине Кикинда. Он је истакао да локална самоуправа улаже у побољшање услова за ову категорију суграђана, нарочито када је реч о простору за њихова дружења. Особама са инвалидитетом почетком наредне године биће стављена на располагање платформа и лифт у згради Скупштине општине.

Иван Зарић, председник Савета инвалидских организација,

захвалио је на залагању и помоћи локалној самоуправи, покрајинском секретаријату и ресорном министарству. Инвалидске организације делују сложно откада су придружене на општин-

ском нивоу и заједнички утичу на решавање свих проблема, премда основне задатке, сходно својим специфичностима, спроводе свака понаособ.

С. Завишић

Традиција која траје

На недавно одржаном 15. такмичењу соло певача „Никола Цвејић“ у Руми, међу 29 младих извођача најбољи је био Живе Кремшовски, апсолвент Музичке академије у Скопљу.

У пет категорија такмичили су се студенти музичких академија и ученици музичких школа из Београда, Новог Сада, Земунa, Суботице, Параћина, Сремске Митровице, Трстеника, Неготина, Ниша, Крагујевца, Сарајева, Скопља и Руме.

Такмичење соло певача у Руми установљено је у спомен на светски познатог оперског певача и педагога Николу Цвејића, чија је породица живела у том сремском месту, у којем је уметник и сачуван. Његови ученици, међу којима су били Радмила Бакочевић, Гордана Јефтовић, Георги Минов и други, основали су Фонд „Никола и Марица Цвејић“ и покренули такмичење младих соло певача.

Отварајући такмичење, Горан Вуковић, председник општине Рума, рекао је да је то најзначајнији културни догађај у овом сремском месту.

Поред награда за сваку категорију, додељена су и специјална признања. За најперспективнији глас у преткатегорији признање је добила Лана Милетић, најбоље извођење словенског композитора имала је Ана Ковачевић, док је Никола Баста примио награду за најбоље извођење домаћих аутора.

Највећи аплауз публике добио је овогодишњи лауреат 15. такмичења соло певача Живе Кремшовски.

– Било ми је велико задовољство да наступим пред изузетним жиријем. Надам се да ћу по завршетку студија наћи место у оперској кући у Скопљу, али ми је жеља да наступам и у иностранству – рекао је победник такмичења.

Задовољни су били и чланови жирија, јер је сала ОШ „Душан Јер-

Живе Кремшовски и Радмила Бакочевић

ковић“, у којој се 15 година одржава такмичење, изузетно акустична. Истакли су да им је Рума прирасла за срце и да их увек срдечно прима.

– Многи учесници такмичења у Руми постали су познати и певају на светским оперским сценама. И овога пута смо видели да има много младих талената. Бити оперски певач је изузетно тешка, али и одговорна професија. Успешан уметник мора да ради, да има таленат, али и добар нервни систем – рекла је председница жирија, оперска примадона Радмила Бакочевић.

Румљани су, као и сваке године, имали прилику да уживају у два концерта – приликом отварања такмичења наступили су прошлогодишњи победници, а након доделе награда најбољи овогодишњи учесници.

Д. Р.

СВРЉИГ

И пензионери имају таленат

Удружење пензионера општине Сврљиг 6. децембра ове године окупило је талентоване пензионере из Лесковца, Димитровграда, Књажевца, Бољевца, Зајечара, Ниша и Сврљига. Њих 16 показало је свој таленат у песми, игри, рецитацији, имитацији, глуми, и одушевило присутне. Био је ово први сусрет талената „ветерана“ који је показао да и пензионери чувају и негују свој дар.

Сви наступи су испраћени бурним аплаузом, а по оцени жирија у саставу: Божана Давитков из Димитровграда, Славко Голубовић из Књажевца и Мирјана Додић из Сврљига, све тачке су биле квалитетне. Треба ипак рећи да поједини извођачи имају и међународно иску-

ство, наступе и многа признања, а жири је посебно издвојио наступ певача Стојана Крстева Сафета из Димитровграда, у пратњи хармонике Миладина Георгијева.

Поред бројних гостију, сусретима најталентованијих пензионера присуствовао је и Миодраг Станковић, потпредседник Савеза пензионера Србије и председник Окружног одбора

пензионера Ниш. Он је истакао да је презадовољан и да су овакви сусрети смисао рада удружења, забаве и дружења пензионера.

У име локалне самоуправе присуствовали су Милија Милетић, председник општине, и Здравко Крстић, начелник општинске управе. Миленко Петровић, први човек домаћег Удружења пензионера, гостима је уручио поклоне са знаменитостима сврљишког краја, а затим су сви посетили храм Свети цар Константин и царица Јелена. Сусрети талената завршени су весело, уз сврљишке специјалитете, а наредна смотра биће одржана у Лесковцу.

С. Ђорђевић

РУМА

Клуб из Раковице и „Хлеб живота“

Чланови Хришћанске хуманитарне организације „Хлеб живота“ из Београда и Клуба Геронтолошког центра из Раковице гостовали су недавно у румском ГЦ „Срем“, где су приказали богат културно-уметнички програм.

Румљани су уживали у песми, игри и комедији коју су извели Београђани, а уз то су од организације „Хлеб живота“ корисници Геронтолошког центра „Срем“ на поклон добили и 120 килограма конзервираних ђуретине.

Д. Р.

ВЛАСОТИНЦЕ

Побратимска дружења

У оквиру програма „Упознајмо Србију“ Удружење пензионера општине Власотинце је ове године организовало за своје чланове више једнодневних екскурзија. Кренули су од најближег Власинског језера, преко Сијаринске и Сокобање, Копаника до Смедеревске и Александровачке бербе грожђа, уз обавезан обилазак српских цркава и манастира.

Посебну пажњу Власотинчани су посветили побратимским дружењима са удружењима из Алексинца, Сурдулице, Бабушнице, Прокупља, Ниша и Владичиног Хана, са којима имају изузет-

но добре односе и сарадњу. У сећању ће им остати и дружење за време одржавање чувеног власотиначког Винског бала.

Ангажовањем руководства и чланства овог удружења обезбеђен је новац за куповину 40 пакета са намирницама, одећом и обућом и хемијским средствима за сиромашне и болесне чланове. Такође је за пензионере општине Власотинце обезбеђено и 500 пакета сухомеснатих производа које ће отплаћивати у више рата.

В. П.

ЖИТОРАЂА

Нема зиме за Житорађане

Долазе хладни дани, а брзо ће и званично стићи зима. Али за велики број пензионера у Житорађи неће бити зиме јер је тамошња пензионерска организација успешно завршила још једну акцију обезбеђивања и допремања угља.

– Ми смо током године, практично на самом њеном почетку, организовали акцију да обезбедимо ову врсту огрева за наше чланове. Били смо изненађени великим одзивом, али смо успели да удовољимо свим захтевима – каже Жика Николић, председник удружења пензионера у овом месту.

По његовим речима, из рудника Колубаре за пензионере у Житорађи обезбеђено је 1.200 тона угља. Последња тура од 200 тона пристигла је таман на време, уочи почетка хладних дана, и одмах је испоручена пензионерима.

Тона угља коштала је шест и по хиљада динара, а огрев ће моћи да се плати у шест рата.

Ж. Д.

КОСЈЕРИЋ – НОВИ САД

Промоција планинарства

Руководство Планинарско-скијашког друштва „Железничар“ из Новог Сада већ месецима за своје чланове организује излете на разне дестинације у Војводини, у оквиру акције под називом „Пешачимо у природи“. Главни циљ је да се промовише планинарство и да се време проведе у активностима на чистом ваздуху, даље од градске буке и аутомобила.

После рекреативних пешачења по пределима Фрушке горе, најстарији новосадски планинари су одлучили да обиђу и неке друге крајеве у Србији. Тако су сазнали и за програме Туристичке организације Косјерић која организује бројне акције да би показала природне и културне значајности овог планинског краја.

Новосађани су посетили четири дестинације где су се, као драги гости, лепо дружили са домаћинима. Учествовали су и у наградној игри „Откријте лепоте Косјерића“ и освојили сувенир „Чобански штап“. Вођа групе искусних планинара из Новог Сада био је Александар Дамјановић, аутор неколико публикација о планинама Србије и изврстан познавалац косјерићког краја и Дивчибара.

М. П.

Гостовали у Бугарској

Педесет чланова КУД „Пензионер“ из Зајечара гостовало је недавно на сусретима пензионера у Белоградчику (Бугарска). Зајечарци су извели богат програм, а најзапаженија је била мешовита фолклорна група, вокални солисти Вера Димитријевић, Десанка Станковић, Тома Аранђеловић и Димитринка Петров (на слици), као и народни оркестар под управом Дејана Димитријевића.

Симеон Илијев, председник пензионерског клуба „Мадона“ из Белоградчика, захвалио је гостима из Зајечара на приређеном програму. Дружење је настављено у хотелу „Природа“, где се разговарало о узвратној посети пензионера Белоградчика Зајечарцима, која ће уследити до краја године. Тако се наставља богата сарадња пензионера Зајечара и Бугарске дуга више од две деценије, а после летошњег гостовања у Пернику, ово је друго овогодишње међународно гостовање КУД „Пензионер“ у Бугарској. **М. С.**

СВРЉИГ

Најлепше двориште

Већ две деценије Покрет горана Сврљига и општински Црвени крст бирају најлепше двориште, врт и терасу на подручју општине Сврљиг.

– Такмичарски дух подстиче грађане да сами уреде своју околину и културу живљења подигну на виши ниво – каже организатор ове акције Тихомир Виденовић.

По оцени стручног жирија, најлепше градско двориште, са највише цвећа и зеленила, ове године је уредила пензионерка Љиљана Петковић. У ужој конкуренцији била су и дворишта професорке Мариоле Милошевић и пензионерке Зорице Дојчиновић. На сеоском подручју победу је однела Сузана Милосављевић из Црнољевце, док најлепши фабрички круг има предузеће „Јелигор“.

У овој акцији похваљени су брачни пар Лела и Миодраг Ђорђевић из Црнољевце и Сврљижанин Милан Станојевић, за неговање и заливање садница у својој улици. Организатор је победницима уручио дипломе и по три украсне саднице из расадника. **С. Ђ.**

БЕОГРАД

Пријатељство је у моди

Поводом Европске године активног старења, у Дневном центру и клубу за старије Чукарица 27. новембра одржан је програм „Норвешки дан у клубу за старија лица“ уз подршку норвешке амбасаде.

Зашто је изабрана Норвешка? Управо зато што старији носе у својој свести и сећањима забележено пријатељство знаних и незнаних Норвежана који су жртвовали живот помажући током Другог светског рата нашим интернирцима.

У име Програмског одбора чукаричког клуба госте је поздравио Мића Милошевић, члан Комисије за комуникације. Поздраве амбасадора Краљевине Норвешке, Нилса

Рагнара Камсвага, члановима клуба пренела је Вања Ковачев, а програму је присуствовао и Драган Марковић, генерални секретар Норвешког друштва Србија. Под слоганом „Пријатељство је у моди“ програм је текао у више сегмената: „Норвешка у слици и речи“, „Откривамо норвешке песнике“ и „Ибзен + Григ = Пер Гинт“. Професорка норвешког језика Маша Шујица одржала је час „Норвешки у једној лекцији“.

Слатку завршницу приредили су чланови кулинарске секције клуба у виду традиционалне посланице земље „на крову“ Европе – норвешког божићног колача. **В. В.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Приоритети и ми

Поред чекања превоза на завејаним аутобуским стајалиштима, непрочишћених улица и нередовног саобраћаја, што су ових дана омиљене теме свих нас који упркос саветима да „без преке потребе не излазимо из топлих домова“, ипак прогласимо одлазак на посао преком потребом и кренемо у авантуру под називом „како стићи до свог радног места“, догоди се и да се успут мало смрзнемо и разболимо. Ништа озбиљно, мало кијања, мало кашљања, главобоље... Пошто су чак и статистички подаци потврдили да је код нас све мање боловања (наравно, не зато што смо постали вреднији, већ што се за боловање много одбија од плате), решимо да се сами лечимо и одемо до прве апотеке по неки од рекламираних препарата од којих прехлада и грип нестану као „руком однесени“.

Пишем све ово зато што је пре неки дан у реду испред мене у апотеци од шест особа петоро тражило ефикасан лек за баш овакве проблеме. И, пошто сам била прилично докона, помно сам

пратила и схватила да је свако од њих узео различит препарат. Већина се, међутим, одлучила за оне скупље, преко петсто динара, сматрајући ваљда да ће се брже и излечити (као да не знају ону стару да прехлада када се лечи траје недељу дана, а када се не лечи седам дана).

Не кажем, наравно, да се не треба лечити и олакшавати себи главобољу и кијавицу, али мислим како, ето, постадосмо и сами своји лекари. А сви се „самолечимо“ јер: немамо времена да идемо код лекара, немамо стрпљења да тамо чекамо (и поред заказивања), јер ће нам прописати лек који морамо да купимо пошто не иде на рецепт... Све у свему, оно што би требало да нам је на првом месту – здравље, захваљујући времену и условима у којима живима доспело је у запећак. А колико нам је потребно и шта нам значи здравље, схватимо тек кад се разболимо. Ако сам бар неког подсетила на ову чињеницу, нисам узалуд писала све ово.

Рајка Марковић, Баново брдо

Некад и сад

Тешко до олакшица

Правилник о превозу из 1937. године није водио рачуна о одредбама инвалидског закона по коме је радионица за протезе могла да позове инвалиде којима су биле потребне поправке или нове протезе да дођу у радионицу.

Заједно са позивом добијали су и објаве за бесплатан превоз, а по новом правилнику, објаве су могле да се подигну само код локалних власти. Од тада је особа са инвалидитетом могла да по пријему писма радионице одлази у административни центар своје области да би добила дозволу за превоз. Како су многи били

физички немоћни да то ураде сами, морао је неко други да иде по објаве.

Тако је мушкарац са инвалидитетом из Прекоmurја, да би отишао у Љубљану по протезу, послао своју жену у Мурску Соботу по објаву, иако је Љубљана њему била ближа од Мурске Соботе која је била удаљена осам сати хода од његовог места. Жена није имала новца за превоз, па је тај пут у оба смера прешла пешке.

(Инвалиди у Краљевини Југославији од 1918. до 1941, Љубомир Ж. Петровић, Институт за савремену историју, 2007, Београд)

Право на увоз возила без царине

Законом је прописано да особа која има телесно оштећење од најмање 70 одсто има право на увоз возила без плаћања царине. Они који имају сто одсто телесног оштећења по једном основу ослобађају се и плаћања ПДВ-а. Разлика је у томе што се ова лица царинских дажбина ослобађају одмах приликом увоза, док се ПДВ мора најпре платити, а касније тражити повраћај новца.

Поступак за повраћај новца спроводи се тако што се оверени примерак потврде од царинарнице о плаћеном порезу, оверена царинска декларација уз писани захтев за рефундацију ПДВ-а, са личним подацима (име, презиме, ЈМБГ, адреса) и фотокопија личне карте доставе Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. Ово министарство затим доноси решење о повраћају ПДВ-а

кориснику царинске олакшице, на основу којег он потом подиже новац.

Основни услов за увоз аутомобила у Србију је да возило испуњава такозвану евро три норму. Право на бенефиције приликом увоза аутомобила имају и родитељи вишеструко ометене деце, слепа лица, лица оболела од дистрофије или сродних мишићних и неуромишићних обољења, оболели од параплегије, квадриплегије, церебралне и дечје парализе, мултипле склерозе, као и војни инвалиди од прве до пете групе и цивилни инвалиди рата од прве до пете групе. За ослобађање од царинских дажбина војни инвалиди и цивилни инвалиди рата од прве до пете групе подносе захтев за издавање потврде о групи инвалидитета служби за борачко-инвалидску заштиту у општини према месту становања.

Ј. О.

Издржавано лице

? Ђуро Б., Вршац: Мој син је инвалидски пензионер од 2009. године по чл. 26 Закона о ПИО, пошто је утврђен потпун губитак радне способности као последица болести, са оствареним стажом од три године. Почетком октобра ове године умрла је његова мајка, старосни пензионер. Да ли он може да оствари право на породичну пензију покојне мајке јер би тај износ био већи од његове минималне инвалидске пензије? Ако оствари право на породичну пензију по смрти мајке, да ли ће после моје смрти моћи да оствари право на породичну пензију по основу моје старосне пензије која је знатно већа од пензије моје покојне супруге.

Одговор: Ваш син свакако има право на породичну пензију по смрти своје мајке јер је његова инвалидска пензија мања од најнижег износа пензије, па му се исплаћује најнижи износ, те се може сматрати издржаваним лицем у смислу чл. 32 Закона о ПИО. По истом члану Закона о ПИО, а према изменама које су

на снази од 1. 1. 2011. године, у приходе члана породице који остварује право на породичну пензију не узима се породична пензија остварена по другом родитељу. То значи да породична пензија остварена после смрти мајке не утиче на стицање права на породичну пензију по смрти другог родитеља.

Висина зарада и висина пензије

? Снежанка Станков, Димитровград: Пензионер сам од 2005. године са 38 година радног стажа. Од тога имам 9 месеци стажа у Бугарској који није узет у обрачун и за њега немам никаква примања. Није ми јасно како са толиким стажом имам тако мали коефицијент за обрачун. Молим за савет шта да урадим и коме да се обратим ако имам право на већу пензију, тј. ако овај обрачун није добар.

Одговор: Код одређивања висине пензије, поред пензијског стажа, односно стажа осигурања, утицај има и висина зарада које сте остварили за цео свој радни век. Из обрачуна који имате у прилогу решења можете видети да само у једној години имате зарату која је већа од просечне зараде у Србији, док су све остале

Ваше зараде мање од просечне зараде, те је без обзира на неуобичајену дужину Вашег радног стажа пензија релативно мала. Напомињемо да је решење донето уз примену Споразума о социјалном осигурању са Бугарском у којој имате мање од годину дана стажа, те је тај стаж признат на територији Републике Србије.

Кад није могућа уплата по члану 15

? Горан Лукић, Зајечар: Рођен сам 28. 12. 1975. године. Болујем од мултипле склерозе од 1997. године. Корисник сам туђе помоћи и неге и инвалидске пензије 50 одсто. Инвалидску пензију примам од 2001. године, у почетку је то била привремена накнада, а сада инвалидска пензија 50%. Радног стажа имам три године и двадесетак дана. Да ли имам право на инвалидску пензију 100% и на који начин? Да ли ако немам право могу да уплатом доприноса испуним услов за инвалидску пензију?

Одговор: Да бисте остварили право на инвалидску пензију, као предуслов требало би да имате најмање пет година стажа осигурања, јер сада имате више од 30 година живота. Да бисте остварили још две године стажа, морали бисте за то вре-

ме да се одрекнете примања по чл. 223 Закона о ПИО које сада користите, јер било која врста осигурања не може да се поклапа са коришћењем накнаде у висини 50 одсто инвалидске пензије коју примате. После тога требало би да поднесете

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

захтев за оцену радне способности, па ако орган вештачења утврди да код Вас постоји потпун губитак радне способности, могли бисте да остварите право на инвалидску пензију.

Уплата доприноса за лица ван осигурања могућа је једино по чл. 15 Закона о ПИО. Истим чланом у ставу 5 наглашено је да се уплата доприноса не може дозволити у случају када је извесно да би осигураник на тај начин стекао неко право из ПИО, у овом случају право на инвалидску пензију. На ову ситуацију указује Ваша дијагноза

као и то што сте Ви корисник накнаде за туђу помоћ и негу, што већ много говори о Вашем садашњем здравственом стању, тј. да бисте уплатом доприноса аутоматски стекли и услов за инвалидску пензију. Иначе, и овај начин стицања својства осигураника подразумева sukcesивну уплату доприноса, месец за месецом, као и престанак исплате накнаде по чл. 223 Закона о ПИО за време трајања осигурања, другим речима – није могуће једнократном уплатом откупити стаж осигурања и решити проблем.

Сразмерни део старосне пензије

? Станислава Новаковић, Ваљево: Ја сам француски пензионер већ шест година. Имам стаж у Србији 13 година па ме интересује да ли имам право да остварим и овде сразмерну пензију јер постоји конвенција између Француске и Србије. Говоре ми већ четири године да имам право и да је у предмет у току, да би ми одскоро рекли да немам право. Знам да немам 15 година стажа и да не могу да остварим старосну пензију, али да ли имам право на сразмерну пензију за остварених 13 година стажа у Србији?

Одговор: У Републици Србији 13 година стажа осигурања није довољно за самосталну старосну пензију, али је сасвим довољно за сразмерну пензи-

ју по Споразуму о социјалном осигурању са Француском. Према томе, имате право на сразмерни део старосне пензије, коју ћете ускоро и добити.

Исплата отпремнине

? Мирољуб Трифуновић, Бабушница: У 2013. години (31. 4. 2013) пуних 40 година радног стажа и стичем право на пензију по основу пуног радног стажа. Прича се да је 2012. последња година за исплату отпремнине у Србији. Мене интересује да ли ће и у априлу 2013. године важити правило исплата отпремнине од три бруто лична дохотка, или пак да ли бих могао да остварим отпремнину ако бих био проглашен технолошким вишком у 2013. години, када би ми се исплатило по свакој години за 39 година.

Одговор: Право на исплату отпремнине која припада осигуранику приликом одласка у пензију, као и отпремнина која се исплаћује у случају проглашавања осигураника за технолошки вишак, прописано је За-

коном о раду. Одредбе које регулишу ова права нису временски ограничене, те нема сумње да ће се примењивати све док се евентуално не измени и сам Закон у том погледу, за шта немамо назнака да ће се десити.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈЕ ЗА НЕШТО	ВРСТА МАЈМУНА	ВОДА КОЈА ТЕЧЕ	ГУБИТАК У ВРЕДНОСТИ	РУСКИ КОСМОНАУТ, ГЕРМАН	СТАРИ НАЗИВ ВИЈЕТНАМА	ПЛАНИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ
БРЂАНИН							
ИТАЛИЈАН- СКИ ПИСАЦ, ПЈЕТРО							
ИЗРАЂИВАЧИ РАКЕТА							
СТРУЧЊАЦИ ЗА ГРАЂУ ТЕЛА							
НОВА ГОДИНА(СКР.)			АВЕНИЈА(СКР.) РАТАРСКО ОРУЂЕ			ОЗНАКА ЗА ТОНУ НЕСТАТИ У ВОДИ	
ИЗУМРЛО АЗИСКО ГОВЕЧЕ				СИМБОЛ ЗА ФОСФОР	УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ НЕСИМЕТРИЈА		
РАСТВОРАТИ							
ЈЕДИНИЦА ЗА СНАГУ				БИЉНА ТЕЧНОСТ ЈЕДНА БОЈА			
САСТОЈАК СВИХ БОЈА							БЛАГО САГИЊАЊЕ
17. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ		КИСЕЛИ ПЛОД ОБМАНУТИ					
НАРАМЕ- НИЦА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА РЕОМИРА САСТОЈАК МРКВЕ		ПРИЈАТЕЉ ЦИЦЕРОНА КОЛАЧ СА МЕДОМ				
ЛУКА У РУСИЈИ				ОЗНАКА РАЗРЕДА ЛИПОВА ШУМА		ОЗНАКА ЗА ЛИТАР НАУМ, НАМЕРА	
ГРАД У ИТАЛИЈИ							
МЕРА ЗА УГЛОВЕ							
НЕУХРАЊЕНА ОВЦА							СИТНИ ОТПАДАК СЛАМЕ
ПРИТОКА САВЕ КОД БРЧКОГ					СИМБОЛ АСТАТИНА РЕКА У АУСТРИЈИ		
НАША РАНИЈА ФИЛМСКА ГЛУМИЦА							
ИМЕ ГЛУМЦА НОЛТА				ЛУЖНО ВОЂЕ			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: пномпен, реторта, спенсер, арк, трк, шило, но, имид, ит, анарти, смајо, к, тљ, ало, рис, аба, авис, ат, тортура, устанак, старача, киз, м, окинава, ки, ада, отирање, великан

Милена Косановић

Посејане мисли

Мојој потрошачкој корпи нема спаса. Испуњава је велика празнина.

У Србији су најавили снег. Пад стандарда се подразумева.

Да је Нушић данас жив, не би престајао да пише. Овако, диктира са неба данашњим сатиричарима шта да пишу.

Није њега убила прејака реч, већ преслаб морал.

Нисам члан ниједног клана, а нисам се нигде ни умрежио. Уталио сам се.

Држава хапси лопове свих профила. Од њих има много тога да се научи.

Корумпирано друштво нема будућност. Она је резервисана за корумпиране појединце.

Ко каже да је у Србији све девалвирало? Нису евро, долар, швајцарски франак. Невен Шијаков

(X)уморне мисли

Целу јесен сам посветио штедњи. Не може сам децембар да издржи дочек Нове године и Божића.

И природне појаве су разних ђуди као и људи. Први снег је природна лепота, сви остали снегови су природне непогоде.

Тренутно нам лоше раде и лака и тешка индустрија, али нам продаја магле и дима и продавнице боја и лако ћемо цветају као никад.

Банке су саме криве што су стигле до просјачког штапа. Ми им дали паре на чување, а оне их делиле шаком и капом!

Природно је што су наши људи вреднији у свету него код нас. Овде сви знамо да смо вредни, а у свету који нас не зна морамо то да покажемо.

Не секирајте се! Шта год нисте урадили ове године, урадићете наредне. И она ће имати 365 дана, а још није ни почела.

Једва чекам да почне идућа година. Још нема ниједну ману. Витомир Теофиловић

Дејан Патаковић

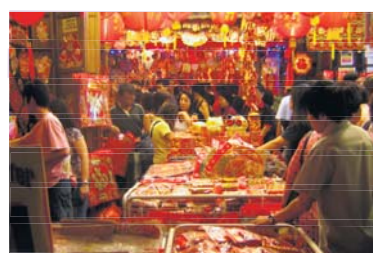
Да ли сте знали ...

– да обичај даривања, тј. давања поклона, датира још од времена Римљана? Током фестивала Календе, који се одржавао сваког 1. јануара, римски император је од сво-

јих поданика добијао поклоне – првобитно само гранчицу зимзеленог дрвета, касније замењену медом или колачима који су симболизовали напредак и слadak живот у новој години.

– да се традиција поклањања за Нову годину и божићне празнике усталила тек у првој половини 19. века, када у Америци почиње концепт глобалног трошења и великих маркетиншких кампања?

– да је у многим земљама давање поклона церемонија са јасно одређеним ритуалима? У Азији и на Средњем истоку је од велике важности коришћење само десне или обе руке у чину прихватања

или давања поклона, а у Сингапору вас прималац поклона може срдечно одбити чак три пута пре него што узме поклон.

– да је у већини земаља вредност пословног поклона законски одређена? У Сингапору, рецимо, запосленима у државним службама није дозвољено прихватање било каквог поклона, док је у САД успостављена граница вредности поклона која не сме прећи 25 долара.

– да у Србији функционер сме да прими поклон само ако је протоколарни или пригодни, али ни тада ако је у новцу и хартијама од вредности? Ако вредност поклона прелази пет одсто просечне месечне зараде, он се мора предати органу надлежном за поступање са имовином у јавној својини.

– да су у Европи до сада на божићне поклоне највише трошили Британци (468 евра) и Шпанци (360 евра), па онда Немци (342 евра). Међутим, ове

године се очекује да укупан обрт од продаје божићних поклона у Немачкој премаши 80 милијарди евра.

– да су ипак у поклањању за Божић и даље најдарежљивији Американци. Сваки становник САД купиће ове године просечно 21 божићни поклон, на које ће потрошити око 530 долара.

